

Diagnosi dels barris de: Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona

Districte de Nou Barris

Setembre 2009

Institut d'Educació

Ajuntament de Barcelona

Usos del Temps / Nou Barris

Informe elaborat per:

Ajuntament de Barcelona

Direcció d'Usos del Temps

Institut d'Educació

Districte de Nou Barris

Fundació Jaume Bofill

Coordinació del *Debat Familiar*:

Elena Sintes, Grup de Recerca d'Usos del Temps (IERMB)

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	4
1.1. Presentació del projecte. Objectius	6
1.2. Com es desplega: fases i metodologia	7
1.3. Característiques del territori	10
 2. QUÈ DIUEN ELS AGENTS EDUCATIUS I SOCIALS?	 15
2.1. Característiques dels agents educatius i socials del territori	15
2.2. L'oferta d'activitats fora de l'horari escolar	27
2.3. El grau d'ocupació de places en les activitats educatives ofertes fora de l'horari escolar	29
2.4. Idees clau	34
 3. QUÈ DIUEN LES FAMÍLIES?	 36
3.1. La participació en el <i>Debat familiar</i>	36
3.2. Característiques dels infants i adolescents i de les seves famílies, temps de lleure i activitats preferides	36
3.3. La participació en activitats fora de l'horari escolar	40
3.4. Necessitats i preferències de les famílies	48
3.5. Idees clau	54
 4. FONTS D'INFORMACIÓ	 57
4.1. Agents educatius i socials entrevistats	57
4.2. Centres escolars participants en l'experiència del <i>Debat familiar</i>	58
4.3. Altres agents que han col·laborat en l'elaboració de la Diagnosi	58
4.4. Annex	59

1. INTRODUCCIÓ

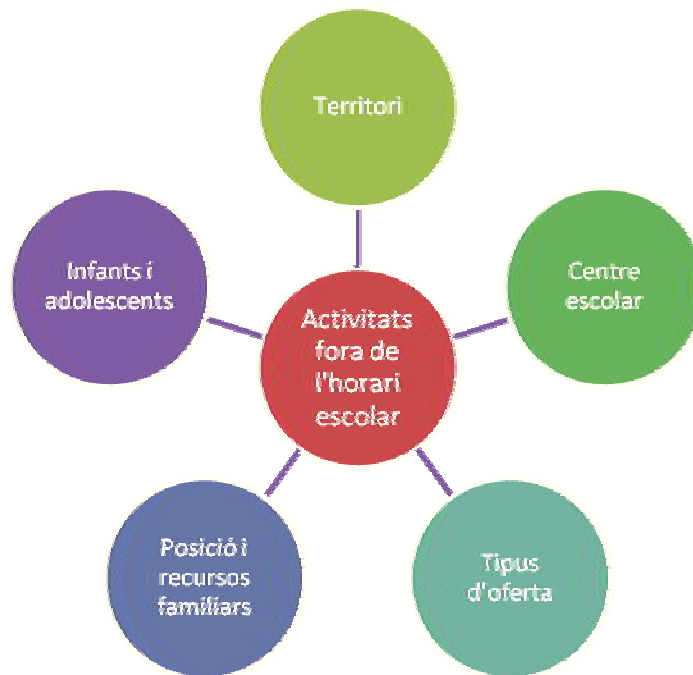
Des de fa uns anys s'estan produint canvis profunds en els modes de vida de la nostra societat. Es tracta d'un conjunt de transformacions de caràcter territorial, econòmic, demogràfic i social que han repercutit en la configuració de les famílies, en el tipus de relacions i en el repartiment de rols, temps i treballs a les llars.

En aquest context, les activitats fora de l'horari escolar cada vegada estan adquirint més importància en la vida quotidiana dels infants i joves. Els motius que expliquen la seva emergència són molt nombrosos i diversos. Un dels factors més destacats és la demanda creixent d'espais i de temps per als infants i joves, alhora que s'exigeix i augmenta l'interès per una educació de qualitat.

Aquesta demanda de recursos s'emmarca en la necessitat de moltes famílies de trobar solucions per compatibilitzar els horaris laborals amb els escolars. Les activitats fora de l'horari escolar formen part dels recursos que fan servir els pares i mares per a la cura dels seus fills i filles, a més de recórrer als avis i àvies o a altres persones, ja sigui de manera remunerada o voluntària.

Sabem, però, que no tothom té el mateix tipus de necessitats, mitjans ni preferències, i que la manera com s'organitza el temps fora de l'horari escolar varia. La realització d'activitats extraescolars depèn del context social i familiar, i canvia segons les característiques del territori de residència (existència d'equipaments al barri, vertebració del teixit associatiu, dinamisme dels agents educatius i socials, composició socioeconòmica de la població), les característiques dels centres escolars (titularitat, perfil socioeconòmic de l'alumnat, accessibilitat geogràfica, grandària i qualitat de les infraestructures, dinàmica del centre i de l'AMPA), el tipus d'oferta (classes d'activitats, horaris i preus), les característiques de les famílies (posició socioeconòmica i cultural, origen geogràfic, estructura de la llar, situació laboral i horaris de treball, organització del temps i de les tasques; accés a xarxes familiars, d'amistat o veïnat, accés a serveis públic i privats; preferències d'orientació educativa), i les característiques dels infants i joves (edat, gènere i origen geogràfic).

Gràfic 1. Condicionants de la participació en activitats fora de l'horari escolar

Conèixer els recursos de què disposen les llars, les estratègies que adopten i les desigualtats que es produeixen és cabdal per dissenyar un pla d'acció de forma participativa amb els agents educatius i socials, i per formular polítiques públiques capaces de donar respostes adequades a aquestes necessitats. Amb aquest objectiu, el present informe recull les característiques de les activitats realitzades fora de l'horari escolar i les necessitats i preferències de les famílies dels barris de Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona, al districte de Nou Barris.

1.1. Presentació del projecte. Objectius

Temps de barri, temps educatiu compartit és un programa promogut conjuntament entre la Regidoria d'Usos del Temps, l'Institut d'Educació i els Districtes de l'Ajuntament de Barcelona, i la Fundació Jaume Bofill. Aquest programa té com a objectius dissenyar i aplicar accions per construir uns usos dels temps i uns espais educatius per als infants i adolescents que contribueixin a l'harmonització laboral i familiar de les famílies, amb actuacions que comportin la implicació dels diferents agents que intervenen en l'àmbit educatiu i social (centres educatius, famílies, serveis, entitats...). En concret, es proposa:

- Contribuir a que els barris tinguin una oferta d'activitats educatives fora de l'horari escolar de qualitat i diversificada.
- Promoure accions educatives en el temps de lleure que afavoreixen l'harmonització del temps en família.
- Reforçar el teixit associatiu i el treball en xarxa entre els agents locals.
- Potenciar l'ús educatiu del temps fora de l'horari escolar mitjançant els patis escolars i altres equipaments públics.

El programa es va iniciar l'any 2005 a tres districtes de Barcelona: el districte de Sants – Montjuïc (barris de Sants, Hostafrancs i la Bordeta), el districte de Gràcia (barris de Penitents, la Salut, Vallcarca i el Coll) i el districte de Nou Barris (barri de Prosperitat). L'any 2008 s'hi van incorporar nous territoris: la Marina de Port i la Marina del Prat Vermell (districte de Sants – Montjuïc), les Corts i la Maternitat – Sant Ramon (districte de les Corts), Sant Gervasi – Galvany i el Putget i Farró (districte de Sarrià – Sant Gervasi), Camp d'en Grassot i Gràcia Nova (districte de Gràcia), Navas i el Congrés i els Indians (districte de Sant Andreu) i el Clot i Camp de l'Arpa del Clot (districte de Sant Martí).

En el decurs del 2009, continuant amb l'expansió del programa arreu de la ciutat, s'ha ampliat de nou el nombre de barris participants, i actualment també s'està desenvolupant als barris següents: Fort Pienc i Sagrada Família (districte de l'Eixample), Guinardó i Baix Guinardó (districte d'Horta – Guinardó), Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona (districte de Nou Barris), Bon Pastor i Baró de Viver (districte de Sant Andreu) i Sant Martí de Provençals i la Verneda i la Pau (districte de Sant Martí).

Aquest document recull alguns dels principals resultats de la diagnosi elaborada entre els mesos d'abril i maig del 2009 als barris de Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona, al districte de Nou Barris.

1.2. Com es desplega: fases i metodologia

Temps de barri, temps educatiu compartit és un projecte d'investigació-acció participativa. Aquesta metodologia facilita que el programa esdevingui un projecte col·lectiu, ja que des del moment de la diagnosi implica les persones que hi participen i les predisposa al desenvolupament de les accions futures.

Tot seguit es descriuen les fases en què es desenvolupa el projecte en cadascun dels territoris:

- 1. Diagnosi dels agents.**¹ Realització d'una primera aproximació a la realitat de l'educació en el temps de lleure als barris on es desenvolupa el projecte.
- 2. Diagnosi dels infants, adolescents i famílies. Consulta als infants i a les seves famílies,** mitjançant una metodologia basada en el debat familiar, on es convida a reflexionar en el nucli familiar sobre l'educació en el temps de lleure i els usos socials i educatius del temps.
- 3. Procés participatiu.** Definició de les propostes d'intervenció a partir de les fases de diagnosi i mitjançant un procés participatiu amb tots els agents educatius i socials.
- 4. Disseny i implementació d'accions.** Planificació de propostes en funció dels resultats de les fases prèvies de diagnosi i elaboració de propostes consensuades entre els agents educatius i socials.

L'informe que teniu a les mans respon a les dues primeres fases del projecte: **la diagnosi dels agents i dels infants, adolescents i famílies**, i es divideix en dues parts molt diferenciades: *Què diuen els agents educatius i socials?*, elaborada a partir de la realització d'entrevistes amb els diversos agents educatius i socials del territori (centres educatius, AMPA, entitats, serveis, etc.), i *Què diuen les famílies?*, elaborada a partir dels resultats del debat familiar.

Diagnosi dels agents: què diuen els agents educatius i socials?

Per a la diagnosi dels agents es van fer un total de 25 entrevistes amb els agents educatius i socials de cadascun dels territoris (centres educatius, AMPA, entitats, serveis, etc.), distribuïdes de la manera següent:

---

¹ Entenem per «agents educatius i socials» aquelles figures i organitzacions que generen algun tipus d'efecte en l'àmbit de l'educació fora de l'horari escolar, sigui a través del disseny i execució d'activitats específiques per a infants i joves (*agent directe*), sigui simplement a través d'una tasca de suport extern —logístic, material, tècnic, etc.— (*agent indirecte*).

Taula d'entrevistes realitzades:

Tipus d'agent	Nombre d'entrevistes
Centre educatiu	7
AMPA	4
Entitat d'educació en el lleure	3
Servei públic	6
Club o associació esportiva	3
Associació o col·lectiu cultural	2

La intencionalitat d'aquestes entrevistes era, d'una banda, tenir una primera presa de contacte amb els diferents agents educatius i socials dels barris de Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona, comprendre'n la relació amb l'àmbit de l'educació en el temps de lleure i recollir les seves principals preocupacions, demandes i necessitats sobre el tema.²

És a dir, la diagnosi no només se centra en dades estadístiques i sociològiques, sinó que, a més a més, té en compte l'opinió subjectiva i la valoració de persones que tenen o poden tenir un paper en el desenvolupament del programa.

Les entrevistes constaven d'una part de preguntes tancades, en què es preguntava principalment sobre aspectes relatius a les característiques de l'oferta d'activitats fora de l'horari escolar i sobre el perfil dels seus participants, i d'una part de preguntes obertes, segons un guió preestablert.

Per validar tots aquests continguts, definir línies d'actuació i prioritzar-les, a la propera tardor se celebraran sessions participatives amb el conjunt dels agents col·laboradors. Aquesta és una condició necessària per garantir la implicació dels agents educatius i socials al llarg del procés.

---

² La delimitació de l'objecte d'observació ve donada per les activitats que, amb una intencionalitat educativa (activitats extraescolars, esportives, d'educació en el lleure, d'ensenyaments no reglats, etc.), estan adreçades als infants i joves d'edats compreses entre els 3 i els 16 anys durant el temps fora de l'horari estrictament escolar.

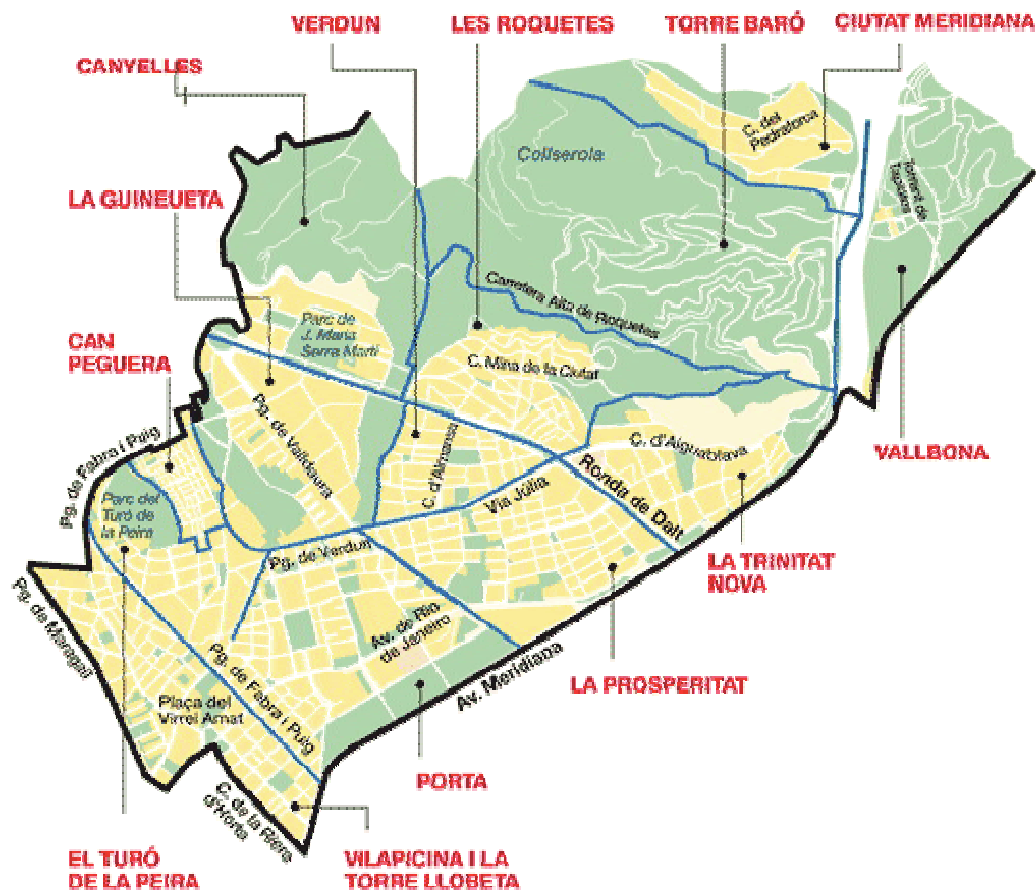
Diagnosi dels infants, adolescents i famílies: els *Debats familiars*

La informació de la diagnosi dels agents es complementava amb l'opinió de les famílies per tal de conèixer les seves opinions i demandes sobre els temps educatius més enllà de l'horari escolar, així com les seves necessitats pel que fa als usos del temps. Aquesta opinió es va recollir mitjançant els *Debats familiars*.

El *Debat familiar* és una tècnica utilitzada en metodologies participatives, que pretén extreure dades mesurables de les opinions dels ciutadans envers el tema plantejat. La recollida d'opinions, en el cas de ser representatives, pot esdevenir una base sòlida per fer inferències sobre una població més àmplia.

La distribució dels qüestionaris a les famílies es va dur a terme durant els mesos de d'abril i maig gràcies a la implicació dels diferents centres educatius participants.

1.3. Característiques del territori

Les peculiaritats de la història recent de Nou Barris, punt d'acollida d'una part important de la immigració obrera que va arribar a Barcelona les dècades del 1950 i del 1960, l'han convertit en el territori amb més unitats del nou mapa (13). L'últim barri reconegut és el de Can Peguera, que es converteix en el tretzè barri en record del seu origen dins el projecte de reubicar, a la segona dècada del segle XX, els obrers que vivien en barraques a Montjuïc en grups d'habitatges coneguts popularment com les Cases Barates. L'extrem superior del districte l'ocupen els barris de Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona, amb unes estructures urbanes molt marcades per l'orografia muntanyenca i les grans barreres artificials (autopistes i vies del tren). La resta de barris —com els de Prosperitat, Porta, la Guineueta, Turó de la Peira i Roquetes— són els que acumulen més població. El de Verdun es queda amb el topònim en record de la batalla de la primera guerra mundial, en detriment del catalanitzat Verdum, que dona nom a una plaça.

El barri de Prosperitat ja forma part del projecte *Temps de barri*, al qual se sumen Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona.

1.3.1. Mapes de les zones d'intervenció

a) Ciutat Meridiana

Ciutat Meridiana és un dels exemples més clars de l'urbanisme especulatiu predemocràtic. La seva construcció va constituir una autèntica mossegada a la serra de Collserola, implantant un conjunt de grans blocs d'habitatges en uns terrenys de forts pendents — desestimats per fer-hi un cementiri

perquè eren massa humits...—, i sense dotar-lo dels serveis urbans i equipaments més bàsics. Corregir aquelles greus mancances ha comportat un gran esforç posterior al llarg de molts anys. La creació del centre cívic Zona Nord i altres equipaments, les escales mecàniques que salven alguns dels grans desnivells, la construcció d'un aparcament o l'arribada del metro lleuger en són exemples destacables.

La recent inclusió de Ciutat Meridiana, juntament amb Torre Baró, en el Pla de barris que promou la Generalitat garanteix les dotacions que permetran endegar noves actuacions urbanístiques, d'equipaments i socials que complementin les ja realitzades i abordin els dèficits encara pendents.

b) Torre Baró

Situat en plena muntanya, el barri és presidit pel «castell», que en realitat era un hotel iniciat en la primera dècada del segle XX i que mai no es va acabar. Ben a prop, al final de la Carretera Alta de les Roquetes, hi ha el mirador de Torre Baró, des d'on es pot gaudir de vistes panoràmiques de la ciutat i de la vall del Besòs.

El nom del barri prové de dues antigues torres construïdes per la família Pinós els segles XVI i XVIII, ja desaparegudes. Després de diversos projectes de ciutat-jardí, que no van prosperar, amb les onades d'immigració dels anys cinquanta i seixanta esdevingué un

barri d'autoconstrucció, aprofitant que les dificultats orogràfiques l'havien preservat de la urbanització.

Al llarg dels anys hi ha hagut nombrosos projectes de remodelació o rehabilitació que, per diferents motius, no han acabat de materialitzar-se. La recent inclusió, conjuntament amb Ciutat Meridiana, en el Pla de barris que promou la Generalitat garanteix finalment les dotacions que permetran desenvolupar les actuacions urbanístiques, d'equipaments i socials més necessàries. Aquestes actuacions s'afegiran a les molt importants ja realitzades en els darrers anys, com la remodelació de l'avinguda de Vallbona (inaugurada l'any 2000) per convertir-la en nou eix viari i peatonal que connecta Ciutat Meridiana i Torre Baró amb la resta de Nou Barris a través de la Trinitat Nova, o l'arribada del metro lleuger, que segueix el mateix trajecte.

c) Vallbona

Originàriament, Vallbona formava part del terme de Sant Andreu. Es troba en una zona muntanyosa, al peu de la carena que separa els termes de Barcelona i Montcada i Reixac. A la postguerra es va omplir de cases modestes, sovint autoconstruïdes, mantenint un cert aire de poble. La construcció de les autopistes a finals dels anys seixanta va deixar el barri pràcticament aïllat. A finals de la dècada de 1980, l'Ajuntament va enderrocar els edificis més deteriorats i els va substituir per nous habitatges, equipaments i serveis, als quals se n'han afegit d'altres més recentment. La millora més important ha estat, sens dubte, la recuperació d'una bona comunicació amb els barris veïns i amb el conjunt de la ciutat, mitjançant la construcció del pont que salva el gran feix d'autopistes i trens fins a

connectar amb Torre Baró, vora el baixador de Renfe. El pont permet el pas independent de vehicles, bicicletes i vianants. Per a aquests darrers, disposa d'accessos en rampa, escales i ascensors.

L'extrem inferior del barri és ocupat per explotacions agrícoles, com «La Ponderosa» i d'altres, que conformen un paisatge insòlit en una ciutat com Barcelona. En aquest indret, vorejant els camps pel cantó de ponent, encara es conserva un tram a l'aire lliure del Rec Comtal del segle x. El fet que sigui l'únic que es manté a la ciutat —juntament amb el tram parcialment arranjat que hi ha a l'extrem nord del barri— és un motiu de pes per preservar-lo adequadament.

1.3.2. Característiques de la població del districte de Nou Barris

Taula 1. Total d'habitants per barri

Barri	Habitants	% total Nou Barris
Vilapicina i la Torre Llobeta	25.916	15,29 %
Porta	23.745	14,01 %
el Turó de la Peira	16.290	9,61 %
Can Peguera	2.137	1,26 %
la Guineueta	15.330	9,05 %
Canyelles	7.481	4,42 %
les Roquetes	16.133	9,52 %
Verdun	12.433	7,34 %
la Prosperitat	26.865	15,85 %
la Trinitat Nova	8.110	4,79 %
Torre Baró	2.153	1,28 %
Ciutat Meridiana	11.324	6,68 %
Vallbona	1.290	0,76 %
Nou Barris	169.461	100 %

Font: Lectura del Padró Municipal d'Habitants el 30.06.2008. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

Taula 2. Població infantil i juvenil per edats (de 0 a 16 anys)

Barri	Total	%*	0 a 4		5 a 9		10 a 14		15 a 16	
			Total	%**	Total	%**	Total	%**	Total	%**
Vilapicina i la Torre Llobeta	3.323	14,3	1.089	32,8	824	24,8	1.004	30,2	406	12,2
Porta	2.927	12,6	936	32,0	827	28,3	789	27,0	375	12,8
el Turó de la Peira	2.162	9,3	694	32,1	567	26,2	565	26,1	336	15,5
Can Peguera	291	1,3	71	24,4	80	27,5	91	31,3	49	16,8
la Guineueta	1.925	8,3	634	32,9	533	27,7	548	28,5	210	10,9
Canyelles	995	4,3	267	26,8	315	31,7	299	30,1	114	11,5
les Roquetes	2.533	10,9	843	33,3	715	28,2	685	27,0	290	11,4
Verdun	1.667	7,2	577	34,6	458	27,5	445	26,7	187	11,2
la Prosperitat	3.622	15,6	1.191	32,9	1.076	29,7	957	26,4	398	11,0
la Trinitat Nova	1.206	5,2	399	33,1	335	27,8	327	27,1	145	12,0
Torre Baró	405	1,7	134	33,1	116	28,6	105	25,9	50	12,3
Ciutat Meridiana	1.883	8,1	651	34,6	533	28,3	494	26,2	205	10,9
Vallbona	239	1,0	88	36,8	63	26,4	56	23,4	32	13,4
Nou Barris	23.178	100	7.574	32,7	6.442	27,8	6.365	27,5	2.797	12,1

Font: Lectura del Padró Municipal d'Habitants el 30.06.2008. Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

*Percentatge sobre el total de la població infantil de Nou Barris.

**Percentatge sobre la població total infantil per barri.

Taula 3. Població infantil (de 0 a 14 anys) per nacionalitat

Barri	Espanyola		Estrangera	
	Total	%*	Total	%*
Vilapicina i la Torre Llobeta	2.549	84,5	468	15,5
Porta	2.130	83,2	429	16,8
el Turó de la Peira	1.312	68,1	614	31,9
Can Peguera	234	96,7	8	3,3
la Guineueta	1.571	92,1	134	7,9
Canyelles	828	92,9	63	7,1
les Roquetes	1.701	75,8	542	24,2
Verdun	1.140	77,1	338	22,9
la Prosperitat	2.601	80,9	613	19,1
la Trinitat Nova	802	75,5	260	24,5
Torre Baró	310	87,3	45	12,7
Ciutat Meridiana	938	55,9	741	44,1
Vallbona	184	88,9	23	11,1
Nou Barris	16.300	79,2	4.278	20,8

Font: Lectura del Padró Municipal d'Habitants el 30.06.2008. Departament d'Estadística.
Ajuntament de Barcelona.

*Percentatge sobre la població total infantil per barri.

2. QUÈ DIUEN ELS AGENTS EDUCATIUS I SOCIALS?

2.1. Característiques dels agents educatius i socials del territori

Convivència condicionada per la particular orografia de la zona

El territori de la Zona Nord està configurat per tres barris amb realitats diverses i caràcters propis. Situats al límit nord de la ciutat de Barcelona, presenten unes característiques orogràfiques complexes marcades per l'existència de diverses fronteres. Algunes d'elles naturals (serralada de Collserola) i d'altres produïdes per l'activitat humana (autopistes, la carretera nacional i les vies del tren), aquestes fronteres separen la Zona Nord de la resta de barris de Barcelona, creant així el marc idoni per traçar vincles d'interrelació entre els diversos barris en la utilització dels serveis comuns, com ara establiments comercials, serveis municipals o la mateixa estació de tren. Bona part d'aquests serveis comuns es concentra en el territori de Ciutat Meridiana, amb la plaça Roja com a centre neuràlgic de la vida social i comercial del territori. El barri de Ciutat Meridiana —el més densament poblat dels tres— també és el que presenta una major concentració de serveis municipals (centre mèdic, centre cívic, IES i diversos CEIP).

Ciutat Meridiana comparteix amb Torre Baró una realitat orogràfica comuna marcada per grans desnivells —pujades i baixades— que acaben condicionant els desplaçaments interns de la població. Aquesta particularitat s'ha matisat amb la instal·lació d'ascensors, escales mecàniques i la línia 11 del metro, però és important tenir en compte aquest element per comprendre millor la realitat social d'aquests territoris. D'altra banda, el barri de Vallbona està situat en un pla limitat per el riu Besós i la carretera nacional. En aquest cas són les fronteres humanes les que condicionen la realitat del territori i marquen la seva relació amb la resta de barris de la Zona Nord.

Lleugera concentració dels serveis públics a Ciutat Meridiana

Segons hem comentat anteriorment, bona part dels equipaments i espais es concentren al barri de Ciutat Meridiana (Centre Cruïlla, Centre Cívic Zona Nord, Casal de Joves Llops del Taga, entre d'altres), per la qual cosa funciona com a centre relacional de la Zona Nord. Malgrat aquesta realitat, tant Vallbona com Torre Baró ofereixen diverses activitats i espais, incloent-hi, en el cas de Vallbona, un casal infantil i un centre d'activitats i, en el de Torre Baró, un casal de barri i un centre de dia per a infants.

Fort arrelament al barri

El 83 % de les entitats manifesten que la «totalitat» dels infants i joves que atenen viuen al mateix barri o districte, mentre que el 17 % restant afirma que són la «majoria». Aquest fet demostra l'elevadíssim grau de proximitat amb què treballen les entitats de Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona.

Feblesa del teixit associatiu i les AMPA

El conjunt d'entrevistes realitzades al llarg de la diagnosi han reflectit l'existència d'una xarxa associativa força feble. Tot i que hi ha molt bones iniciatives —tant en l'àmbit esportiu, com en el cultural i el de lleure— és important assenyalar que la majoria d'elles fa poc temps que han nascut o bé es troben en plena situació de canvi i transformació, per la qual cosa necessiten temps i esforços per acabar de consolidar-se. Pel que fa a les AMPA, és important destacar la feina que duen a terme, ja que treballen de valent per reforçar la tasca educativa en el si dels centres educatius. Malgrat aquests esforços, però, comparteixen la feblesa pròpia del teixit associatiu.

Manca d'espais de joc lliure

Encara que des d'un punt de vista geogràfic el territori s'emmarca en el parc de Collserola i, per tant, disposa de boscos i camins per passejar, córrer, anar amb bicicleta o dur a terme qualsevol activitat a l'aire lliure, un dels desavantatges més assenyalats pels seus agents educatius i socials és la manca d'espai per practicar l'esport lliurement. No hi ha cap pista esportiva oberta al territori, cosa que fa que la població hagi de jugar als patis de les escoles i de l'institut. Sovint, però, es veuen obligats a saltar la tanca dels centres respectius per poder-hi accedir.

Manca d'espais per a joves

El Casal de Joves, que depèn de Càrites, és un equipament massa petit, que no pot absorbir tota la demanda existent ni generar un espai per als joves del territori. Per tant, aquesta és una de les demandes recollides en el conjunt d'entrevistes realitzades als agents socials i educatius de la Zona Nord.

Major atenció als infants de 0 a 6 anys, i als joves majors de 18 anys

El 80 % del conjunt de les entitats entrevistades (sense comptar els centres educatius) adrecen algunes de les seves activitats als infants d'entre 0 i 3 anys. Pel que a la franja dels 4 als 6 anys, el percentatge decreix fins al 40 %. Respecte a la franja dels 7 als 12 anys, només el 35 % de les entitats hi adrecen alguna de les seves activitats; en la franja següent —dels 13 als 17 anys—, el percentatge disminueix fins al 25 %. Finalment, el 44 % de les entitats destinen alguna de les seves activitats als joves majors de 18 anys.

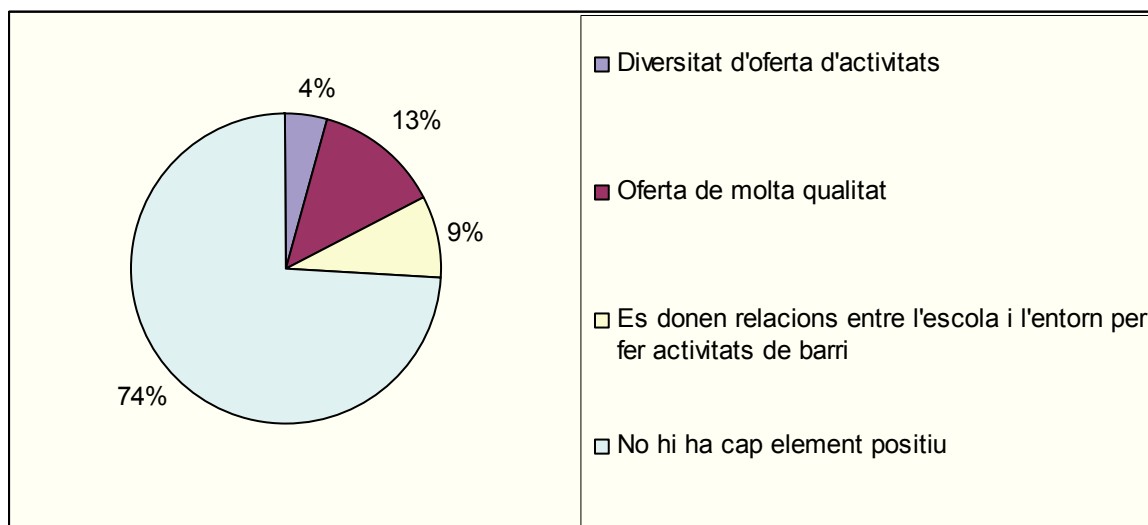
La participació com a eix principal de vinculació amb el barri

Les entitats, més enllà de promoure les seves pròpies activitats, duen a terme actuacions de caire molt divers amb l'objectiu d'intervenir en el seu entorn i contribuir a millorar-lo. De totes elles, l'actuació més rellevant és la participació en l'organització de festes i actes socials del barri (18 % del total d'actuacions), així com la participació en xarxes formals (16 %), les quals, entre altres coses, permeten i faciliten l'organització d'activitats compartides i l'ús compartit d'espais. L'adequació de l'oferta a les necessitats del territori també és una estratègia força adoptada pels agents educatius i socials (15 %), així com el fet de compartir les infraestructures pròpies amb altres entitats: el 13 % de les actuacions que desenvolupen les institucions entrevistades fan ús dels equipaments públics del barri, mentre que el 10 % comporten la cessió d'espais propis a altres entitats. Una estratègia força compartida per les entitats consisteix a incloure en la seva programació activitats obertes al barri (14 %) i intervenir en processos de planificació i avaluació de polítiques educatives i socials (14 %).

Els agents es mostren molt pessimistes respecte a la situació del seu barri

El 74 % dels agents educatius i socials consideren que els barris de Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona no ofereixen cap element positiu en l'àmbit de l'educació fora de l'escola. Únicament el 13 % de les opinions exposades fan referència a l'elevada qualitat de l'oferta d'activitats, mentre que el 9 % consideren positiva l'existència de relacions estables i positives entre les escoles del barri i l'entorn social. Alguns agents també identifiquen com a aspecte positiu la diversitat del conjunt d'activitats.

Gràfic 2. Aspectes positius del barri en l'àmbit de l'educació fora de l'escola

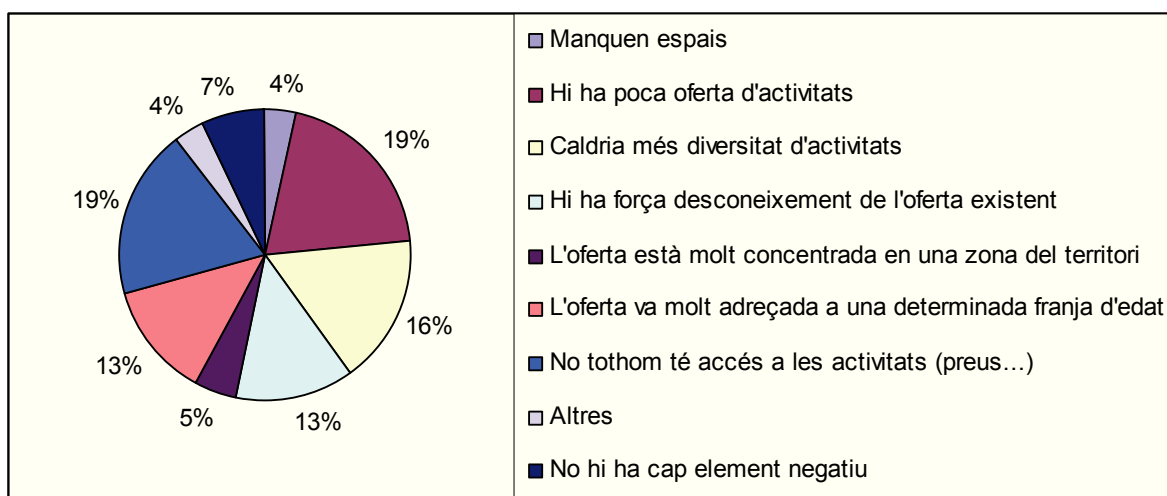

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pels agents educatius i socials.

Dificultats per garantir l'accessibilitat i manca d'oferta d'activitats

Segons l'opinió dels agents educatius i socials entrevistats, les dificultats per garantir l'accés a les activitats de qualsevol infant i jove pertanyent a una família amb problemes econòmics, així com la poca oferta d'activitats, són el principal problema que té el territori. Segons indica el gràfic següent, els agents també consideren, majoritàriament, que les activitats són poc diverses.

Gràfic 3. Aspectes negatius del barri en l'àmbit de l'educació fora de l'escola

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pels agents educatius i socials.

2.1.1. Com són els agents educatius i socials del territori?

A continuació s'exposen les característiques principals dels agents educatius i socials entrevistats.

a) Els centres educatius

Els 7 centres educatius de Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona destaquen, majoritàriament, que les principals virtuts de l'oferta d'activitats educatives en el temps de lleure són la diversitat, la qualitat, i el fet que es tracti d'unes activitats pedagògicament properes a l'ideari del centre. També consideren, en quart i cinquè lloc, que les activitats d'aquest tipus faciliten la generació de xarxes socials de recolzament entre les famílies, alhora que contribueixen a la conciliació horària de les famílies.

Pel que fa als aspectes negatius, els centres manifesten que hi ha moltes famílies amb dificultats econòmiques greus, i que, per tant, els preus de les activitats impedeixen una major participació dels infants i joves.

Respecte a la predisposició dels centres educatius a obrir les seves activitats o espais a entitats o famílies externes als centres, és positiu destacar que el 17 % ja ho fa i que el 83 % estaria disposat a fer-ho. Quant als entrebancs o impediments a què han de fer front els centres a l'hora de tirar endavant iniciatives d'aquest tipus, destaca principalment la necessitat d'una assegurança apropiada, les dificultats d'organització i gestió, i la neteja i el manteniment de les instal·lacions.

b) Les AMPA

Les AMPA valoren, com a principal aspecte positiu a l'hora de desenvolupar activitats educatives, el fet que els infants i les famílies coneguin altres espais educatius més enllà de l'escola.

Pel que fa als dèficits identificats per les AMPA, cal destacar que cap de les quatre AMPA disposa de personal alliberat. Respecte a la implicació dels pares i mares, però, la realitat és força homogènia: tres AMPA afirmen que disposen de pocs voluntaris, i una que en té molts. Per tant, no és d'estranyar que el 66 % coincideixen a dir que la seva necessitat principal consisteix a millorar els recursos humans de què disposen. La poca difusió de les seves activitats preocupa força les AMPA, que també han expressat que el preu de les

activitats sovint és un impediment per a moltes famílies, fet que dificulta omplir el conjunt de les places que s'ofereixen.

Respecte a l'opinió que els centres educatius tenen de les AMPA, la realitat és força clara: cinc centres consideren que la seva AMPA és força feble; dos apunten que, tot i que tenen força associats, experimenten dificultats de gestió.

Quant a les estratègies adoptades per les AMPA per garantir el major grau d'accessibilitat possible a les activitats, totes elles col·laboren amb recursos propis i/o subvencions per a les famílies que ho necessitin.

c) Les entitats d'educació en el lleure

Les entitats d'educació en el lleure valoren, com a principals aspectes positius de les activitats educatives que promouen, les qüestions següents: la proximitat entre l'entitat i les famílies, i el fet que els infants i les famílies coneguin altres espais educatius més enllà de l'escola.

Pel que fa als recursos humans de les entitats del lleure, tres d'elles disposen de personal alliberat. En canvi, respecte als voluntaris i voluntàries, totes les entitats voldrien tenir-ne més. Respecte als dèficits a què han de fer front a l'hora de desenvolupar activitats, la manca d'espais i la millora dels recursos humans són les preocupacions més rellevants.

Amb relació a les estratègies adoptades per garantir el major grau d'accessibilitat possible a les activitats, la realitat és molt diversa: una de les entitats no té cap estratègia, mentre que les altres subvencionen algunes activitats amb recursos propis o bé disposen d'un sistema de beques finançat amb subvencions externes.

d) Els serveis públics

Els serveis públics valoren, com a principals aspectes positius de les activitats educatives que promouen, els elements següents: la diversitat i la proximitat existent entre l'oferta d'activitats i les famílies dels dos barris. També consideren molt positiu el fet que mitjançant aquestes activitats els infants i les famílies coneguin altres espais educatius a banda de l'escola.

Respecte als dèficits a què han de fer front a l'hora de desenvolupar activitats, la manca d'espais i la sobreocupació d'algunes activitats són els més comuns. Pel que fa a les

estratègies adoptades per garantir la màxima accessibilitat, la majoria subvencionen activitats mitjançant recursos propis a les famílies que ho necessiten. A més a més, un dels serveis ofereix descomptes als associats.

e) Els clubs o associacions esportives

Els tres clubs o associacions esportives entrevistats valoren, com a principals aspectes positius de les activitats educatives que promouen, les qüestions següents: la proximitat entre les entitats i les famílies, i el fet que els infants i les famílies coneguin altres espais educatius més enllà de l'escola.

Pel que fa als recursos humans, dues de les tres associacions disposen de personal alliberat. Respecte als voluntaris i voluntàries, dues manifesten tenir-ne molts. Amb relació als dèficits a què han de fer front a l'hora de desenvolupar activitats, la manca d'espais i la millora dels recursos humans són les preocupacions més importants.

Quant a les estratègies adoptades per garantir el major grau d'accessibilitat possible a les activitats, la més generalitzada consisteix a subvencionar activitats per a les famílies que ho necessitin mitjançant recursos propis. Destaca el fet que una associació no ha adoptat cap estratègia.

f) Les associacions o col·lectius culturals

Les dues associacions o col·lectius culturals entrevistats valoren de manera força positiva les relacions entre l'escola i l'entorn social a l'hora de promoure activitats de barri.

Pel que fa als recursos humans, les dues associacions disposen de personal alliberat. Malgrat aquest fet, però, totes dues manifesten tenir dificultats de gestió per motius relacionats amb els recursos humans i el recolzament social.

Quant a les estratègies adoptades per garantir el major grau d'accessibilitat possible a les activitats, la més generalitzada consisteix a subvencionar activitats per a les famílies que ho necessitin mitjançant recursos propis o beques externes.

2.1.2. Com es relacionen els agents educatius i socials?

Hi ha diverses xarxes establertes al territori que coordinen i posen en contacte una bona part dels agents educatius i socials de la Zona Nord. El paper d'aquestes coordinadores o

organitzacions comunitàries és bàsic per poder establir bones pràctiques educatives en el lleure per als infants i joves, així com per reforçar el teixit associatiu i social del territori. És important matisar que bona part de les xarxes creades es dinamitzen mitjançant el treball dels professionals que treballen en el territori, i no pas per una influència directa del teixit associatiu.

Rellevància del Pla comunitari de Ciutat Meridiana

Bona part del treball en xarxa que es realitza al territori, sobretot el més relacionat amb el reforç del teixit associatiu del barri, es vehicula mitjançant el treball del Pla comunitari. Aquest projecte compta amb dues comissions de treball, la d'Infància i la de Joves, que agrupen les entitats i els equipaments que treballen per a cadascun dels sectors. El grup motor d'aquest projecte el configuren representants dels diversos departaments administratius del projecte, juntament amb representants de tres entitats: el Centre Cruïlla, l'Agrupació Cultural la Indomable i el Club de Petanca de Ciutat Meridiana.

Xarxa Entorn i 033 Educa

Convé destacar la importància de dues xarxes territorials que parteixen del treball cooperatiu com a eina per planificar, dissenyar i realitzar propostes pedagògiques de qualitat, orientades a reforçar i millorar la tasca educativa al territori. D'una banda hi ha la Xarxa Entorn, que reuneix diversos programes i agents del territori i es basa en la coordinació i el treball col·lectiu per unificar objectius i cercar punts de cooperació per enfortir la relació entre l'IES Picasso i l'entorn en què s'ubica. De l'altra, la Xarxa 033 Educa pretén coordinar la xarxa educativa del territori a partir del treball i la dedicació voluntària de professionals vinculats als centres educatius de la Zona Nord, així com de persones que treballen per a l'educació d'infants i joves (de forma professional o voluntària).

Manca d'espais de coordinació entre les AMPA

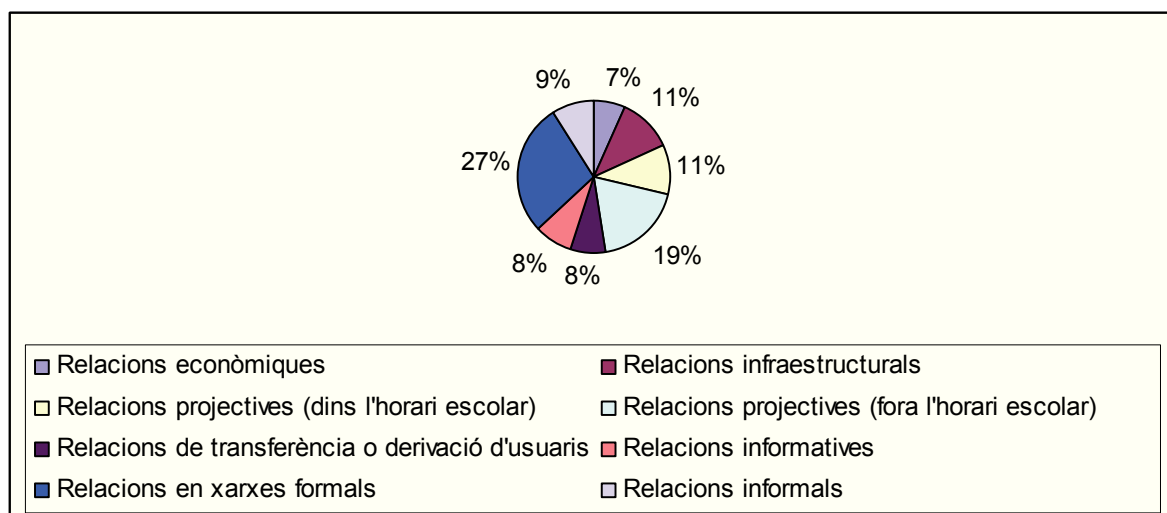
Segons s'ha exposat anteriorment, els diferents centres educatius de la xarxa pública de CEIP i IES acostumen a formar part de diverses xarxes, coordinadores i col·lectius que aglutinen professionals del món educatiu d'un mateix territori per intercanviar reflexions i experiències derivades de la tasca educativa, a més de dissenyar estratègies comunes per als diversos centres. En canvi, la realitat de les AMPA d'aquests mateixos centres és ben diferent. Tot i que cadascuna de les associacions de pares i mares de cada centre manté una estreta relació amb l'equip directiu de la seva escola o IES, i malgrat que totes les AMPA del territori comparteixen tasques, objectius i responsabilitats comunes, al territori no hi ha cap

espai d'interrelació on els diversos representants de l'AMPA de cada centre puguin treballar conjuntament. És important assenyalar l'existència d'una xarxa que coordina la tasca de les AMPA a escala de districte, però actualment les AMPA de la Zona Nord no hi participen.

Predomini de les relacions per a l'organització de projectes conjunts

Els agents entrevistats es relacionen entre si per motius molt diversos, però la participació en xarxes formals és la més habitual, i representa el 27 % de totes les relacions que els agents estableixen entre si; en segon lloc trobem les relacions per a l'organització de projectes comuns fora de l'horari escolar, amb un 19 % sobre el total; en tercer i quart lloc se situen les relacions infraestructurals i les relacions per a l'organització de projectes comuns dins de l'horari escolar, cadascuna amb l'11 %.

Gràfic 4. El tipus de relacions que els agents estableixen entre si

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pels agents educatius i socials.

L'anàlisi de cada tipologia d'entitat per separat revela diferències interessants, que tot seguit s'especifiquen per ordre d'importància:

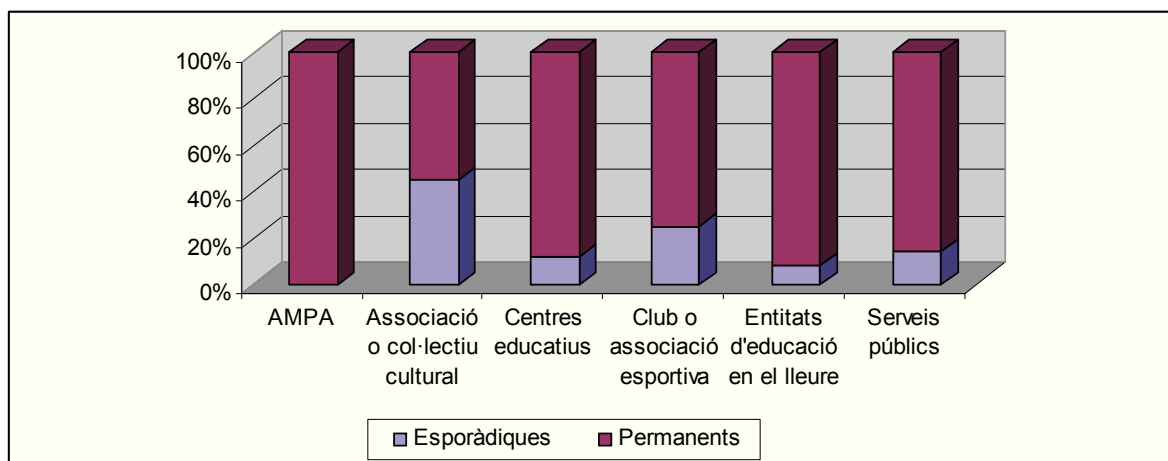
- **Les AMPA:** mantenen, sobretot, relacions projectives (fora de l'horari escolar), informals i informatives. És interessant destacar que cap AMPA manté relacions de participació en xarxes formals.
- **Les associacions o col·lectius culturals:** relacions de participació en xarxes formals, projectives (dins i fora de l'horari escolar) i de transferència o derivació d'usuaris.
- **Les entitats d'educació en el lleure:** relacions de participació en xarxes formals, informals i projectives (fora de l'horari escolar).

- **Els serveis públics:** relacions de participació en xarxes formals, projectives (fora de l'horari escolar) i infraestructurals.
- **Els clubs o associacions esportives:** relacions projectives (dins i fora de l'horari escolar), de participació en xarxes formals i infraestructurals.
- **Els centres educatius:** relacions projectives (dins i fora de l'horari escolar), infraestructurals i econòmiques.

Diferències poc rellevants en la freqüència de les relacions establertes

Del conjunt de relacions, el 19 % són esporàdiques i el 81 % permanents. Aquesta informació revela, si més no, l'existència d'una xarxa de coordinació entre tots els agents que permet cohesionar-los força. Ara bé, si s'analitza cada tipologia per separat, es poden observar diferències importants: les associacions o col·lectius culturals i els clubs o associacions esportives són els agents que mantenen menys relacions permanents. En canvi, les AMPA mantenen molt poques relacions amb altres agents, però totes elles són permanents.

Gràfic 5. Freqüència de les relacions establertes

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pels agents educatius i socials.

Quadre 1. Característiques de les xarxes educatives del territori

Xarxa	Agents	Descripció
Consell Escolar del Districte	<p>Presidència Vicepresidència Secretaria Gerent Presidència Consell Municipal Grups municipals Escoles bressol CEIP IES Centres educatius concertats Administració educativa Professorat Sindicats Alumnat AMPA Entitats</p>	El Consell Escolar Municipal, de conformitat amb la LODE, és l'organisme de consulta i participació dels sectors afectats en la programació de l'ensenyament no universitari dins l'àmbit municipal. Atesa la singularitat de Barcelona, actuen com a consells escolars municipals els diversos consells escolars municipals de districte, que intervenen en l'àmbit del seu territori.
Projecte Èxit	<p>Consorci Educació Barcelona CEIP IES</p>	Xarxa formada per CEIP i IES que pretén fomentar activitats extraescolars, especialment adreçades al reforç d'alumnes de primària amb necessitats específiques. Les activitats es realitzen als IES, de manera que els infants, a més de millorar el seu rendiment escolar, també es familiaritzen amb els centres de secundària del seu territori. Es tracta d'enfortir el procés transitori dels CEIP als IES.
Comissió d'Infància	<ul style="list-style-type: none"> Casals infantils de la Zona Nord Centre Obert Cruïlla Pla Comunitari Ciutat Meridiana 	La Comissió d'Infància pretén ser una coordinadora dels diferents agents educatius infantils de la Zona Nord de Nou Barris per tal de impulsar i promoure diferents projectes socioeducatius.
Comissió Jove Zona Nord	<ul style="list-style-type: none"> Centre Cívic Zona Nord IES Picasso Casal de Joves Llops del Taga Serveis socials Centre Obert Cruïlla Pla Comunitari Ciutat Meridiana BCN Activa Casals infantils Zona Nord 	És un espai de trobada i de treball de les diferents entitats i/o agents educatius juvenils de Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona, per tal d'intercanviar informació, coordinar-se i donar resposta a les diferents necessitats detectades entre els joves de la zona.
Pla Comunitari Ciutat Meridiana	<p>Generalitat de Catalunya Ajuntament de Barcelona Districte de Nou Barris Centre Obert Cruïlla Club Petanca Ciutat Meridiana Associació Cultural la Indomable 033 Educa</p>	És una xarxa de persones, veïns i veïnes, associacions i col·lectius, serveis i equipaments, que treballen plegats per potenciar el barri en diferents aspectes (salut, educació, diversitat cultural, espais públics, mobilitat, xarxa comercial). Es tracta d'un procés que vol afavorir la millora de l'entorn a partir de la participació activa de tots els que fan el barri. Aquest procés posa l'èmfasi en les relacions comunitàries, alhora que afavoreix el sorgiment de xarxes de treball i participació que permetin repensar plegats quines són les necessitats i les potencialitats de l'entorn i com s'imagina el barri en un futur. Respecte a les comissions d'Infància i Joves, l'objectiu principal és donar suport a les actuacions socioeducatives que actualment s'estan realitzant amb els infants i joves del barri.

033 Educa	Agents educatius de la Zona Nord	033 Educa neix de la iniciativa d'una colla de mestres, educadors/es que tenen la voluntat d'establir una xarxa educativa amb els objectius de: crear espais de coneixença i relació entre nens/es de diferents centres educatius del barri a través d'accions culturals; i donar-se un espai de coneixença i formació com a professionals i agents educatius per compartir reptes i esperances.
Xarxa Entorn	<p> IES Picasso Centre Obert Cruïlla Serveis socials d'atenció primària Serveis educatius Tècnica Convivència de Nou Barris Casal de Joves Llops del Taga Centre Obert de Torre Baró SOIA Zona Nord Centre Cívic Zona Nord Fundació Esport Escolar de Barcelona Pla Comunitari Ciutat Meridiana Mossos d'Esquadra ABP </p>	Millorar la qualitat social i educativa de la població adolescent del territori.

2.2. L'oferta d'activitats fora de l'horari escolar

Els clubs o associacions esportives són els que ofereixen més places

Els centres educatius són, juntament amb els serveis públics, els agents educatius que més activitats promouen al barri (25 % en ambdós casos). Els segueixen a poca distància les entitats d'educació en el lleure (19 %) i els clubs o associacions esportives (també el 19 %). Ara bé, si s'analitzen les places ofertes, els que n'ofereixen més són els clubs o associacions esportives i els serveis públics. En segona i tercera posició se situen, respectivament, els centres educatius i les entitats d'educació en el lleure. Respecte a les associacions o col·lectius culturals, convé aclarir que cap de les entitats entrevistades pertanyents a aquesta tipologia ofereix activitats educatives en el temps de lleure.

Taula 4. Activitats ofertes i places disponibles segons el tipus d'agent

Tipus d'agent	% d'activitats	Places disponibles
AMPA	12 %	122
Associació o col·lectiu cultural	0 %	0
Centres educatius	25 %	241
Club o associació esportiva	19 %	866
Entitats d'educació en el lleure	19 %	177
Serveis públics	25 %	660
Total	100 %	2.066

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pels agents educatius i socials.

Oferta poc variada centrada en activitats esportives i d'educació en el lleure

Respecte a la distribució de l'oferta segons el tipus d'activitat, el que més destaca és l'elevat grau de concentració en activitats esportives (33 %), seguides a poca distància de les d'educació en el lleure (28 %). En darrer lloc se situen les culturals (6 %). Per tant, es pot concloure que, en realitat, el conjunt de l'oferta és poc variada. Aquesta conclusió encara pren més força si s'observen les places disponibles en activitats esportives: 1.215 places sobre un total de 2.066. En segon lloc trobem les places per a activitats artístiques, seguides de les d'educació en el lleure (les quals, malgrat que representen el 28 % de tota l'oferta d'activitats, només poden acollir 193 infants o joves).

Taula 5. Activitats ofertes i places disponibles segons el tipus d'activitat

Tipus d'activitat	% d'activitats	Places disponibles
Acadèmica	10 %	95
Artística	13 %	464
Cultural	6 %	32
Educació en el lleure	28 %	193
Esportiva	33 %	1.215
Lúdica	10 %	67
Total	100 %	2.066

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pels agents educatius i socials.

Concentració força regular de l'oferta en el temps

La distribució de les activitats al llarg de la setmana és força homogènia de dilluns a divendres, i el dimecres és el dia en què se'n desenvolupen més. El dissabte disminueix dràsticament (2 %) i el diumenge gairebé no n'hi ha. Pel que fa a cada tipus d'activitat en concret, el més rellevant és el cas de les activitats culturals, les quals només tenen lloc en dimarts, dimecres i dijous.

Taula 6. Percentatge d'activitats en funció del tipus i del dia de la setmana

Tipus d'activitat	Dilluns	Dimarts	Dimecres	Dijous	Divendres	Dissabte	Diumenge	Total
Acadèmica	20 %	20 %	27 %	13 %	20 %	0 %	0 %	100 %
Artística	21 %	21 %	29 %	14 %	7 %	7 %	0 %	100 %
Cultural	0 %	25 %	25 %	50 %	0 %	0 %	0 %	100 %
Educació en el lleure	18 %	18 %	18 %	20 %	23 %	2 %	2 %	100 %
Esportiva	12 %	19 %	24 %	19 %	24 %	2 %	0 %	100 %
Lúdica	27 %	27 %	27 %	20 %	0 %	0 %	0 %	100 %
Conjunt d'activitats	17 %	20 %	22 %	19 %	19 %	2 %	1 %	100 %

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pels agents educatius i socials.

2.3. El grau d'ocupació de places en les activitats educatives ofertes fora de l'horari escolar

Concentració altíssima de l'ocupació en activitats esportives

El més destacable és, sens dubte, l'elevadíssim percentatge de places ocupades en activitats esportives (69 %), les quals predominen de forma molt clara. En tercer i quart lloc —en cada cas amb l'11 % de les places ocupades— se situen les activitats artístiques i d'educació en el lleure. És molt significatiu que la resta d'activitats no arribin a representar ni el 10 % del conjunt de places ocupades: la diversitat, així doncs, és molt i molt limitada. Respecte a l'ocupació de les places disponibles, en general aquesta és molt elevada, exceptuant el cas de les activitats artístiques i acadèmiques.

Taula 7. Distribució de places segons el tipus d'activitat

Tipus d'activitat	% d'activitats	Places ocupades	
		Respecte a les places disponibles de l'activitat	Respecte al total de places ocupades
Acadèmica	10 %	60 %	3 %
Artística	13 %	39 %	11 %
Cultural	6 %	100 %	2 %
Educació en el lleure	28 %	95 %	11 %
Esportiva	33 %	94 %	69 %
Lúdica	10 %	99 %	4 %
Total	100 %	-	100 %

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pels agents educatius i socials.

Els clubs o associacions esportives són els que concentren més ocupació

L'anàlisi de les dades demostra el predomini dels clubs o associacions esportives i dels serveis públics a l'hora d'atendre infants i joves: els tres tipus d'agents gestionen el 71 % de les places ocupades. Lleugerament per sota es troben els centres educatius (14 %), seguits de les entitats d'educació en el lleure (10 %). Les AMPA, tenint en compte que les associacions o col·lectius culturals no ofereixen activitats, són els agents que queden en darrera posició, i únicament atenen el 5 % del conjunt d'infants i joves. També convé destacar el fet que només el 59 % de totes les places ofertes pels serveis públics s'acaben ocupant; en el cas de les AMPA, el percentatge no és gaire més alt. La resta d'agents té un percentatge força superior, sobretot els centres educatius.

Taula 8. Distribució de places segons el tipus d'agent

Tipus d'agent	% d'activitats	Places ocupades	
		Respecte a les places disponibles de l'activitat	Respecte al total de places ocupades
AMPA	12 %	64 %	5 %
Associació o col·lectiu cultural	0 %	-	-
Centres educatius	25 %	94 %	14 %
Club o associació esportiva	19 %	92 %	47 %
Entitat d'educació en el lleure	19 %	90 %	10 %
Serveis públics	25 %	59 %	24 %
Total	100 %	-	100 %

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pels agents educatius i socials.

Dèficit d'accessibilitat i desigualtats relacionades amb el nivell socioeconòmic

Un dels factors que més incideixen en l'accessibilitat a les activitats extraescolars està relacionat amb el cost econòmic que aquestes suposen per a les famílies. Tal com il·lustra la taula 9, més de la meitat de totes les activitats ofertes (58 %) són gratuïtes, i el 42 % restant tenen un cost inferior als 20 euros mensuals. Si s'analitza la qüestió de l'accessibilitat des del punt de vista de les places ocupades, els percentatges gairebé s'inverteixen. Aquestes dades revelen la preferència de les famílies dels tres barris per activitats amb el menor cost possible.

Les dades recollides sobre el cost econòmic respecte a cada tipus d'agent presenten una gran diversitat: en primer lloc destaquen les activitats que desenvolupen els serveis públics, el 83 % de les quals són gratuïtes. En segona posició se situen les activitats organitzades pels centres educatius, amb el 77 % d'activitats gratuïtes. En tercer lloc es troben les entitats del lleure (el 70 % de les activitats que ofereixen són gratuïtes). Pel que fa als clubs o associacions esportives, el percentatge és molt inferior (20 %), mentre que en el cas de les AMPA, totes les activitats que ofereixen tenen un cost inferior als 20 euros mensuals (però cap d'elles no és gratuïta).

Alguns factors que possiblement influeixen en el cost final de les activitats són: els dies per setmana que es fa l'activitat, el fet de necessitar transport en el cas d'anar a la piscina i de fer algunes sortides de cap de setmana. També cal tenir present que el cost de l'activitat sovint està relacionat amb el seu grau d'ocupació, ja que l'escassetat de participants pot provocar un increment del cost de l'activitat per usuari.

Taula 9. Cost econòmic de les activitats

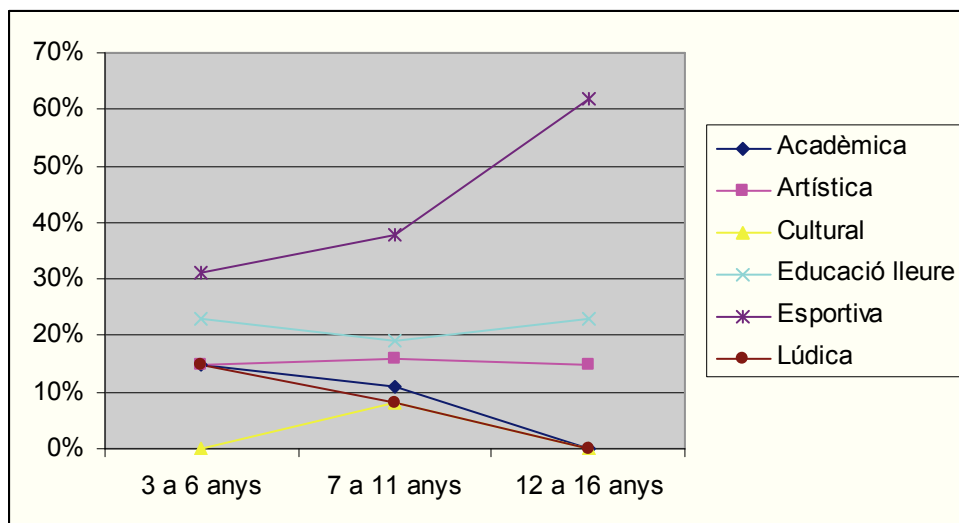
Cost mensual	% d'activitats	% de places ocupades
Gratuïta	58 %	47 %
Menys de 20 €/mes	42 %	53 %
Total	100 %	100 %

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pels agents educatius i socials.

Diferències relacionades amb l'edat

El major nombre de places ocupades entre els infants dels 3 als 6 anys té lloc en activitats esportives (31 %) i de lleure (23 %), mentre que les activitats culturals no registren places ocupades. Per tant, la distribució és força equilibrada. Entre els infants dels 7 als 11 anys, la tendència es manté força similar, malgrat que l'ocupació en activitats esportives comença a distanciar-se de les altres (38 %); la resta no varia gaire, exceptuant les culturals (del 0 % al 8 %). Finalment, en l'etapa dels 12 als 16 anys, la distribució de les places ocupades supera la tendència de l'anterior: les activitat esportives ja representen el 62 % de totes les places ocupades, mentre que les acadèmiques, culturals i lúdiques es redueixen a zero. Així doncs, la diversitat en la distribució de les places ocupades decreix a mesura que avança l'edat dels usuaris i usuàries.

Gràfic 6. Places ocupades en funció de l'activitat segons l'edat

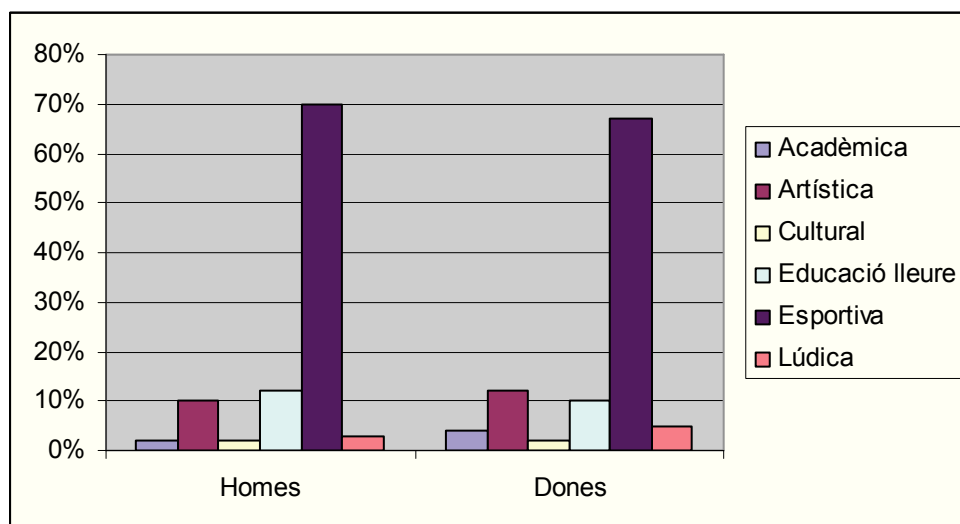

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pels agents educatius i socials.

Desigualtats relacionades amb el gènere

La informació recopilada indica que el 56 % de les places ocupades del global de les activitats recollides són ocupades per nens i nois, i el 44 % restant per nenes i noies. Aquestes dades indiquen que hi ha una lleugera masculinització de les activitats educatives en el temps de lleure, però molt poc pronunciada. Concretament, l'anàlisi en clau de gènere de totes les places ocupades assenyala que el 70 % dels nens i nois que realitzen activitats es decanten per les esportives; el 10 % fan activitats artístiques. D'altra banda, el percentatge de nenes i noies que realitzen activitats esportives disminueix molt lleugerament, fins al 67 %, mentre que el 12 % realitzen activitats artístiques. Així doncs, la masculinització de les activitats esportives i la feminització de les artístiques és una realitat, però poc rellevant. Pel que fa a la resta d'activitats, les diferències no són significatives.

Gràfic 7. Tipus d'activitat realitzada segons el gènere

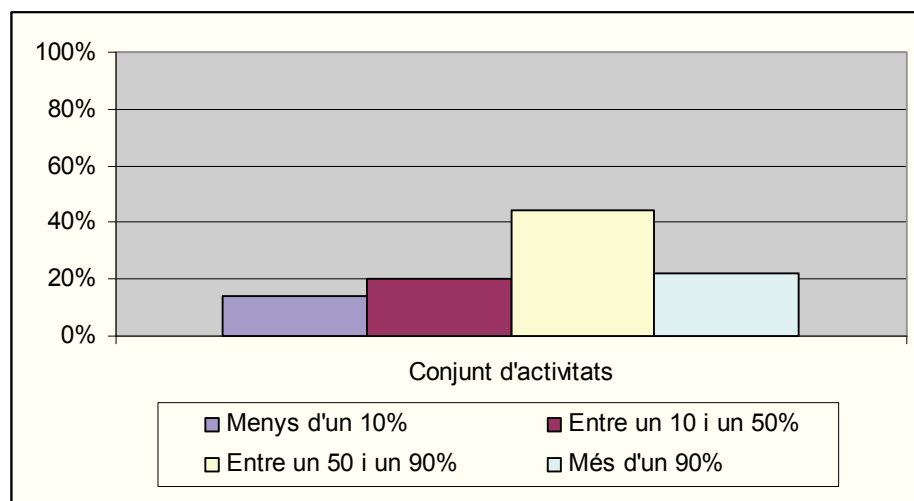
Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pels agents educatius i socials.

Presència en les activitats d'infants i joves d'origen immigrant³

D'acord amb les dades analitzades, i tal com indica el gràfic 8, segons l'opinió dels agents educatius i socials que generen oferta, el 44 % de les activitats tenen un percentatge d'infants i joves d'origen immigrant que se situa entre el 50 % i el 90 %.

Gràfic 8. Proporció d'infants i joves d'origen immigrant

Font: elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pels agents educatius i socials.

³ Fa referència als infants i joves fills de pare i/o mare nascuts fora de l'Estat espanyol.

2.4. Idees clau

Aquest apartat recull algunes consideracions que caldria tenir en compte a l'hora d'estructurar un projecte d'actuació que pretengui optimitzar l'educació fora de l'horari escolar en el territori analitzat.

Com són els agents educatius i socials del territori? Quines relacions estableixen entre si?

- El territori de la Zona Nord està configurat per tres barris amb realitats diverses i caràcters propis. Situats al límit nord de la ciutat de Barcelona, presenten una realitat orogràfica complexa, fet que dificulta l'establiment de relacions i vincles socials.
- Malgrat tractar-se d'uns barris amb un teixit associatiu força feble, hi ha diverses xarxes que treballen per consolidar-lo. Destaca el Pla comunitari de Ciutat Meridiana, la Xarxa Entorn i 033 Educa. Aquestes xarxes, però, sovint són dinamitzades per professionals i no per les entitats mateixes, fet que posa de manifest, un cop més, la seva feblesa.
- En general, les AMPA es troben en una situació de feblesa i de manca de consolidació. Respecte als espais de coordinació i treball conjunt, actualment són gairebé inexistents.

Què determina l'oferta d'activitats? I l'ocupació?

- El 69 % de les places ocupades corresponen a activitats esportives: per tant, la diversitat és molt i molt limitada. Respecte als agents, els clubs o associacions esportives i els serveis públics són els que atenen la majoria dels infants i joves.
- Quan es desenvolupen més activitats educatives en el temps de lleure és un cop finalitza la jornada escolar, majoritàriament de dilluns a divendres. Pel que fa als caps de setmana, l'oferta és molt poc significativa: només s'hi duen a terme el 3 % del total d'activitats.
- La diversitat en la distribució de les places ocupades en funció de la tipologia d'activitat disminueix a mesura que avança l'edat dels usuaris i usuàries (a mesura que els infants es fan grans, la realització d'activitats esportives augmenta de manera

molt significativa). Respecte al cost de les activitats, el més rellevant és l'elevat percentatge de places ocupades en activitats gratuïtes (47 %).

En quina situació es troba l'ús dels equipaments del territori?

- Una de les mancances més assenyalades pels agents educatius i socials del territori són els espais per desenvolupar-hi activitats o accedir-hi lliurement per jugar i practicar esport, especialment en el cas dels joves.
- Respecte a la predisposició dels centres educatius a obrir les seves activitats o espais a entitats o famílies externes al centre, és positiu destacar que el 17 % ja ho fa i que el 83 % estaria disposat a fer-ho.

3. QUÈ DIUEN LES FAMÍLIES?

3.1. La participació en el *Debat familiar*⁴

En total, 6 centres escolars dels barris de Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona han participat en l'experiència i han distribuït els qüestionaris entre els seus alumnes. Dels 6 centres participants, 5 són de titularitat pública i 1 és un centre concertat. Entre els centres públics, hi ha 4 CEIP i 1 IES.

Dels 1.620 alumnes matriculats als centres escolars participants, 600 han retornat el qüestionari contestat. Això representa una participació del 37,0 %, xifra molt significativa si es tenen en compte altres experiències similars.

Els alumnes participants són principalment d'educació primària i, en menor grau, d'infantil i secundària. Això fa que les activitats realitzades i demanades, així com els horaris, estiguin clarament condicionats pel seu perfil.

3.2. Característiques dels infants i adolescents i de les seves famílies, temps de lleure i activitats preferides

El conjunt d'infants i adolescents que han contestat al qüestionari està format per un percentatge lleugerament més elevat de noies (52,5 %) que de nois (47,5 %). El 63,2 % té entre 6 i 11 anys; el 16,9 %, entre 3 i 5 anys; i el 20 %, entre 12 i 18 anys. D'acord amb l'edat, una mica més de tres quartes parts dels infants i adolescents estan cursant infantil o primària, i la resta són alumnes d'educació secundària.

Pel que fa al tipus de llar on viuen, en termes generals, les famílies participants són poc nombroses, atès que el 46,9 % estan formades per quatre membres. Aquestes dades expliquen que la meitat dels infants i adolescents només tinguin un germà o germana, i que un de cada cinc sigui fill/a únic/ca.

Respecte al lloc de naixement, el 34,5 % són d'origen estranger, i destaquen els infants i, sobretot, els adolescents nascuts a Amèrica Central i del Sud (25,9 %).

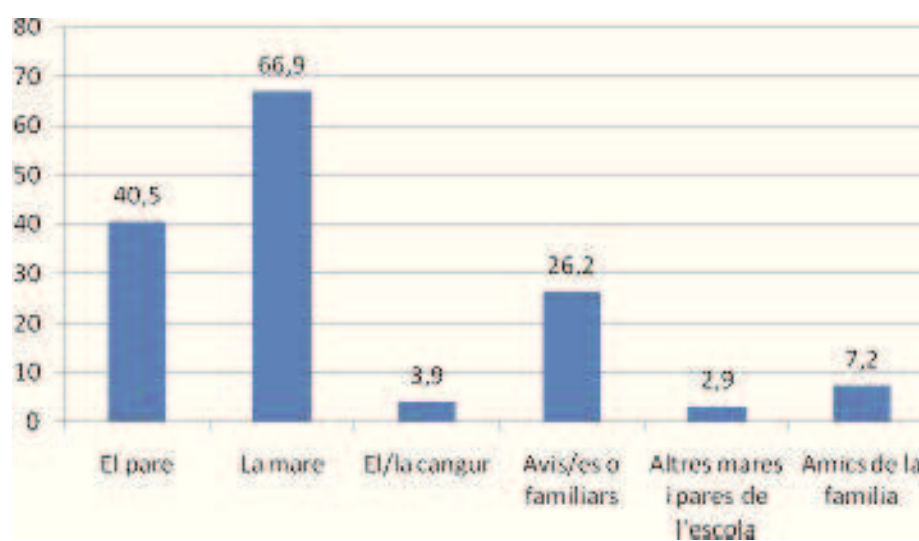
---

⁴ Nota per al lector/a: tot seguit s'exposen els resultats de l'estudi elaborat a partir del *Debat familiar*. No obstant això, per tal de facilitar-ne la lectura i comprensió, només s'han inclòs les taules i els gràfics més indispensables; la resta es pot consultar a l'annex. Els resultats s'expressen en percentatges.

L'organització familiar i l'acompanyament als centres educatius

El 75,5 % dels infants i adolescents necessiten que alguna persona els vagi a recollir a la sortida de l'escola i els acompanyi a casa. En termes generals, l'acompanyament s'organitza, majoritàriament, entre els membres de la pròpia família. Amb tot, aquesta tasca recau principalment en les mares, i és força menys habitual que la facin els pares o altres familiars.

Gràfic 9. Acompanyament dels fills/es a casa (resposta múltiple)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

L'edat és un factor determinant pel que fa a la necessitat d'acompanyament, sobretot per als infants dels 3 als 11 anys. Ara bé, les mares són les principals encarregades de fer aquesta tasca, sigui quina sigui l'edat dels fills/es. Cal assenyalar el paper dels avis o d'altres familiars, que en el 30 % dels casos recullen els infants de fins a 11 anys. D'altra banda, l'ajut d'amics de la família és més freqüent que la contractació de cangurs.

La necessitat de recórrer a altres persones per acompanyar els nois i noies a casa és especialment significativa en els casos en què les mares treballen a jornada completa. Aquí el recurs als avis i àvies és majoritari.

En resum, es pot afirmar que la mare és la figura de la llar que més adapta el seu horari personal i laboral al familiar, seguida del pare, dels avis i àvies i d'altres familiars i amics.

En el conjunt de llars que han participat en el *Debat Familiar*, hi ha un percentatge important de pares, i sobretot de mares, que actualment no treballen fora de casa. Ara bé, entre els que tenen una feina remunerada, els pares dediquen al treball més hores que no pas les mares, sobretot quan tenen infants menors de 6 anys.

Taula 10. Hores setmanals de treball remunerat dels pares i mares

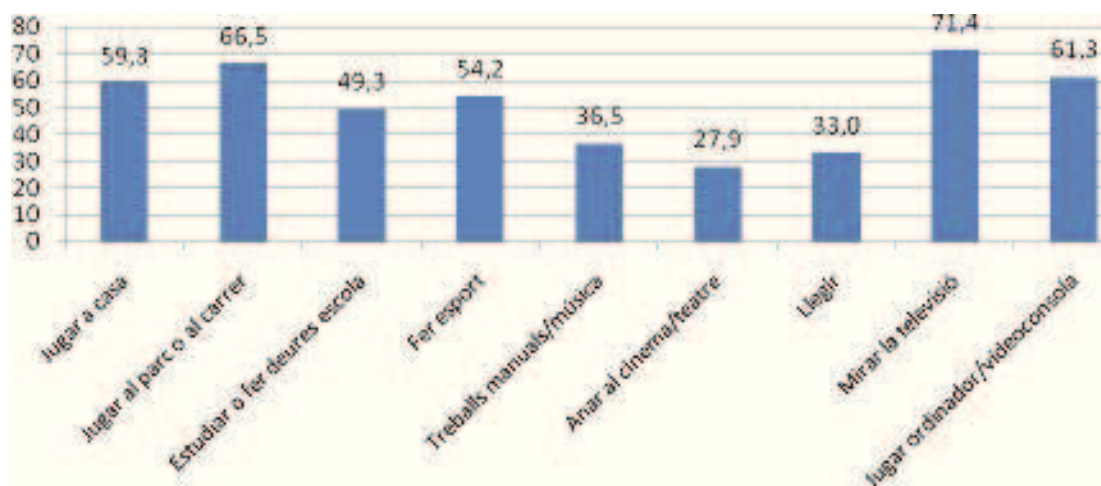
Hores	Pares	Mares
No treballa	14,5	33,5
Fins a 20 hores	4,5	12,1
Entre 20 i 30 hores	3,2	12,9
Entre 30 i 40 hores	31,7	25,9
Més de 40 hores	46,2	15,6
Total	100,0	100,0

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Les activitats de lleure preferides

L'activitat de lleure preferida dels infants i adolescents és mirar la televisió (71,4 %), que es confirma com l'hàbit predominant en el seu temps d'oci. Altres activitats freqüents són jugar al carrer (66,5 %) i jugar amb l'ordinador o la videoconsola (61,3 %). Jugar a casa (59,3 %) o fer esport (54,2 %) és una mica menys freqüent, però es manté com una activitat important del lleure dels infants i adolescents. Les activitats més esporàdiques o menys preferides inclouen anar al cinema o al teatre (27,9 %), llegir (33,0 %) i fer treballs manuals i música (36,5 %).

Gràfic 10. Activitats de lleure preferides (resposta múltiple)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Els nois i les noies tenen preferències diferents en el seu temps de lleure, si bé en tots dos casos mirar la televisió és una de les activitats més habituals. Els nois tendeixen a triar més que no pas les noies activitats com ara fer esport i jugar a casa, al carrer i amb l'ordinador o la videoconsola. Les noies es decanten més per la lectura, els treballs manuals i la música, a més d'estudiar i fer deures.

Les activitats de lleure evolucionen amb l'edat. Així, a mesura que els infants es van fent grans, el joc, els treballs manuals i la música deixen de ser tant preferents, i fer esport, anar al cinema o al teatre i jugar amb l'ordinador o la videoconsola adquireixen més rellevància.

La lectura i l'estudi presenten una dinàmica diferent i es prefereixen més en la franja dels 6 als 11 anys que en la resta d'edats.

El temps de dedicació a les activitats de lleure

El temps de dedicació a les diferents activitats de lleure és molt variat, si bé el més habitual és dedicar-hi fins a 4 hores setmanals. Les activitats que ocupen més temps es realitzen a casa: jugar, mirar la televisió i jugar amb l'ordinador o la videoconsola. En canvi, les que n'ocupen menys són les activitats esporàdiques, com anar al cinema o al teatre, realitzar treballs manuals o fer música i llegir.

Taula 11. Temps de dedicació a les activitats de lleure (hores/setmana)

Activitats	Fins a 4 hores	De 4 a 6 hores	Més de 6 hores	Total
Jugar a casa	55,1	21,6	23,3	100,0
Jugar al parc o al carrer	58,2	23,8	18,0	100,0
Estudiar o fer deures	63,1	21,2	15,7	100,0
Fer esport	56,2	24,2	19,6	100,0
Treballs manuals/música	68,7	21,2	10,1	100,0
Anar al cinema/teatre	79,5	13,3	7,2	100,0
Llegir	68,9	21,4	9,7	100,0
Mirar la televisió	48,8	25,7	25,5	100,0
Jugar amb l'ordinador/videoconsola	55,2	23,1	21,7	100,0

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Els nois i les noies dediquen un nombre d'hores similar a les seves activitats preferides. Tanmateix, els nois dediquen més hores a aquelles activitats que, en termes generals, prefereixen més que no pas les noies: fer esport i jugar amb l'ordinador i la videoconsola. Per contra, les noies destinen més hores que no pas els nois a activitats formatives.

A mesura que es van fent grans, els infants inverteixen més hores setmanals a jugar al carrer, a mirar la televisió, a jugar amb l'ordinador o la videoconsola, a estudiar o fer deures i a fer esport. I, a la inversa: amb els anys redueixen el temps dedicat al joc a casa.

3.3. La participació en activitats fora de l'horari escolar

El 61,8 % dels infants i adolescents fan alguna activitat fora de l'horari escolar.

La manera d'organitzar el temps fora de l'horari escolar i el tipus de participació en les activitats extraescolars depenen de múltiples factors, com ara el sexe i l'edat dels infants, les característiques i els recursos familiars, l'horari laboral dels progenitors i el seu nivell cultural.

En el cas dels barris de Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona, la realització d'aquest tipus d'activitats és menys freqüent que en altres barris de la ciutat, fet que s'explica fonamentalment per la realitat socioeconòmica d'aquests territoris, sobretot a causa de l'elevat percentatge de persones que, en el moment de realitzar el *Debat Familiar*, declaraven no estar treballant.

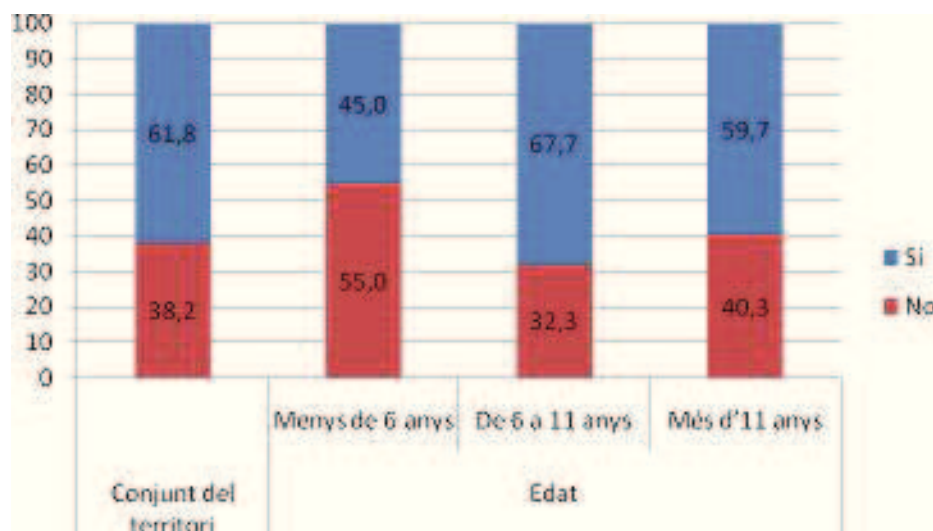

Tot i així, es poden observar situacions molt diverses segons l'estatus social dels pares i mares. Un indicador és el nivell d'estudis, que reflecteix que els fills/es de pares i mares amb estudis secundaris i universitaris tenen una participació superior en activitats extraescolars.

A banda de la influència de les característiques del pares i mares, també és rellevant observar que la realització d'activitats varia entre els infants i adolescents mateixos.

L'edat és un dels aspectes que condiciona de manera més destacada la realització d'activitats extraescolars. Els infants d'entre 6 i 11 anys són els que fan més activitats, mentre que a partir dels 12 anys (quan s'inicia l'educació secundària) s'observa una disminució de la participació en aquest tipus d'activitats.

Gràfic 11. Participació en activitats extraescolars segons l'edat

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

El nivell de participació dels nois i les noies en activitats fora de l'horari escolar és similar, tot i que, segons es constata en l'apartat següent, usen el seu temps de lleure de forma diferent.

La participació és menor per part dels nois i noies pertanyents a famílies més nombroses, possiblement perquè tenen més dificultats per assumir el cost de les activitats extraescolars de tots els fills/es.

El nivell d'activitats extraescolars dels infants menors d'11 anys que han nascut a l'estranger, o que són fills de pares estrangers, és similar al dels infants nascuts a Catalunya i a la resta de l'Estat. Les diferències s'accentuen a partir del 12 anys, quan els adolescents d'origen immigrant fan més activitats a l'escola que la resta, sobretot, com es veurà a continuació, perquè reben algun tipus de reforç escolar i formació en idiomes, però també perquè fan més activitats esportives.

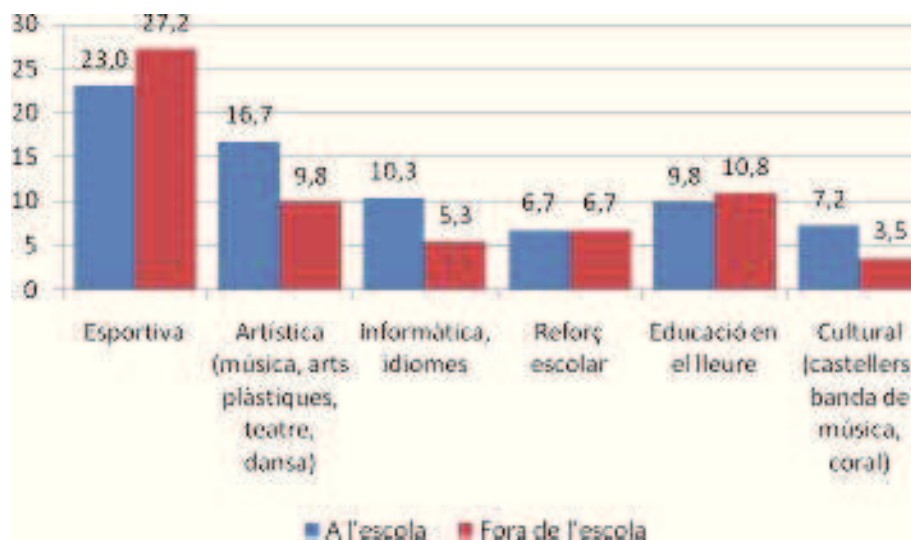
Els tipus d'activitats i el lloc de realització

Les activitats extraescolars es realitzen amb més freqüència a fora de l'escola que no pas a dins: mentre que el 42,5 % dels infants i adolescents fan activitats al centre escolar, el 46,0 % les fan a fora.

Ara bé, cal destacar que un dels aspectes que diferencia aquests barris d'altres barris de la ciutat és que aquí hi ha menys infants i adolescents que fan activitats extraescolars fora de l'escola. De nou, l'estatus socioeconòmic i el cost de les activitats en poden ser la raó principal.

L'activitat més estesa és l'esportiva (el 23,0 % a l'escola i el 27,2 % a fora), seguida de les disciplines artístiques (16,7 % i 9,8 %, respectivament), l'educació en el lleure (9,8 % i 10,8 %) i la informàtica i els idiomes (10,3 % i 5,3 %).

Gràfic 12. Tipus d'activitat i espai de realització (resposta múltiple)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Es detecten diferències importants en els tipus d'activitats realitzades per part dels nois i de les noies. La pràctica d'activitats diferents confirma que, com ja s'ha evidenciat en estudis anteriors, les diferències entre els nois i les noies es generen en les edats primerenques. Les dades obtingudes són el reflex d'uns hàbits que reproduïxen uns estereotips de gènere tradicionals: les noies tendeixen a dedicar més temps a les activitats de caràcter artístic, i els nois a les activitats esportives i lúdiques.

Taula 12. Tipus d'activitat i espai de realització segons el sexe (resposta múltiple)

Activitats	A l'escola		Fora de l'escola	
	Nois	Noies	Nois	Noies
Esportiva	24,8	21,2	35,3	19,9
Artística (música, arts plàstiques, teatre, dansa)	10,4	21,8	6,5	13
Informàtica, idiomes	10,1	10,4	6,5	4,6
Reforç escolar	5,4	7,2	6,1	6,8
Educació en el lleure	10,4	8,1	13,7	8,8
Cultural (castellers, banda de música, coral)	6,1	7,8	4,7	2,6

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

En cada edat es fan activitats diferents, malgrat que en tots els grups d'edat predomina l'esport. Les activitats més esteses entre els més petits són l'esport i les activitats artístiques. Entre els 6 i els 11 anys hi ha una major diversificació, i també és freqüent la realització d'activitats formatives, lúdiques i culturals. A partir dels 12 anys, es redueix la realització d'activitats extraescolars, excepte les esportives.

Pel que fa al lloc de realització, els infants dels 6 als 11 anys són els que fan més activitats en el propi centre escolar. En canvi, els més petits i, sobretot, els més grans, participen més sovint en activitats a fora de l'escola.

Un darrer element a destacar és que el tipus d'activitat difereix segons el lloc de naixement dels infants i adolescents. En primer lloc, s'observa que els nascuts fora de l'Estat tendeixen a fer més activitats a l'escola i menys a fora que els autòctons. El segon aspecte a remarcar és que, si bé no hi ha gaires diferències en el tipus d'activitats que realitzen, sí que hi ha una major prevalença de les activitats formatives (sobretot reforç escolar) entre els escolars d'origen estranger.

El temps dedicat a les activitats fora de l'horari escolar

De mitjana es fan activitats extraescolars prop de tres dies a la setmana, si bé aquesta xifra augmenta amb l'edat. Així, si entre els infants de menys de 6 anys la mitjana de dies dedicats a fer activitats és de 2,25, els de 6 a 11 anys hi dediquen una mitjana de 2,85 dies i els de més d'11 anys, una de 2,87 dies.

El més habitual és realitzar les activitats entre el dilluns i el divendres. Durant el cap de setmana també hi ha un volum gran d'activitats, sobretot les que es realitzen fora del centre escolar i, en especial, les esportives i formatives.

Taula 13. Dies de la setmana de les activitats (resposta múltiple)

	Conjunt del territori
Dilluns	40,9
Dimarts	55,7
Dimecres	47,6
Dijous	57,9
Divendres	49,3
Dissabte i diumenge	26,6

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

La concentració d'activitats de dilluns a dijous es dona tant entre els nois com entre les noies. Tot i així, ells acostumen a fer més activitats el cap de setmana que no pas elles, ja que aquests dies hi ha molta activitat esportiva.

D'altra banda, la realització d'activitats el divendres i els caps de setmana augmenta a partir dels 11 anys.

Taula 14. Dies de la setmana de les activitats segons el sexe i l'edat

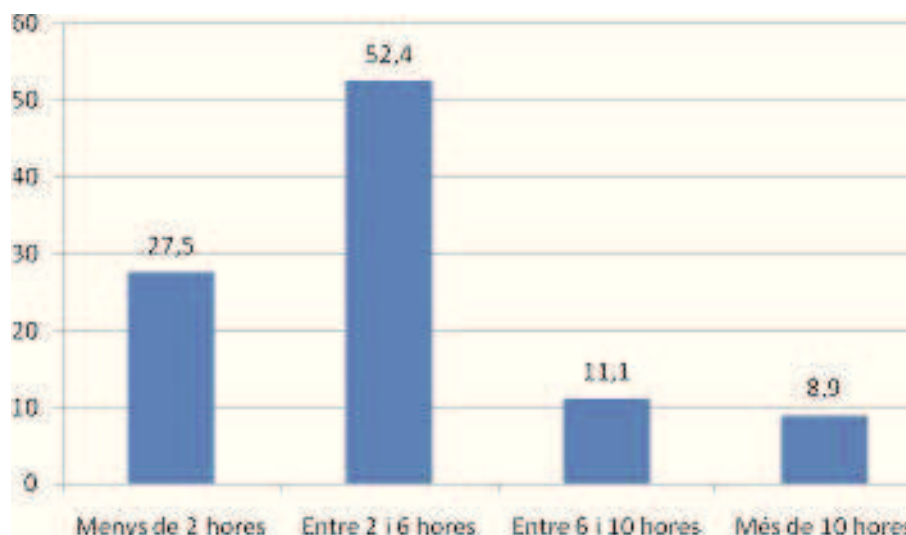
Dia	Sexe		Edats		
	Nois	Noies	Menys de 6 anys	De 6 a 11 anys	Més d'11 anys
Dilluns	44,3	37,8	41,7	42,0	37,8
Dimarts	63,2	49,3	41,7	59,4	52,4
Dimecres	51,2	44,5	37,5	50,7	41,5
Dijous	59,2	57,9	52,1	58,4	61,0
Divendres	50,7	48,8	27,1	50,7	57,3
Dissabte i diumenge	33,3	19,1	25,0	23,8	36,6

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Pel que fa al temps de dedicació a les activitats extraescolars, aquest és, majoritàriament, d'entre 2 i 6 hores setmanals. A mesura que els infants es van fent grans, augmenta el temps que hi destinen. Així, 9 de cada 10 infants menors de 6 anys hi dediquen menys de 6 hores setmanals. En l'altre extrem, una quarta part dels adolescents hi inverteixen més de 6 hores a la setmana.

En definitiva, malgrat que a partir dels 11 anys disminueix la participació en activitats extraescolars, els adolescents que en continuen realitzant es caracteritzen per fer-ne més i per dedicar-hi més temps a la setmana.

Gràfic 13. Temps dedicat a les activitats extraescolars

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

En efecte, el temps invertit en la realització d'activitats extraescolars depèn de múltiples factors, particularment de les característiques dels infants (l'edat, en especial), però també

està estretament vinculat amb la realitat familiar i el tipus de recursos econòmics, socials i temporals de què disposen.

Les activitats i la participació de les famílies

La relació de les famílies amb l'escola i el seu grau d'implicació en la dinamització del centre esdevé un element fonamental per explicar la participació dels seus fills i filles en l'oferta d'activitats fora de l'horari escolar. Les famílies més implicades també són les que participen més en les activitats extraescolars.

La implicació dels pares i mares en les AMPA dels barris de Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona és relativament baixa, atès que el 76,8 % de les famílies declara que hi participa poc o mai. Això es dona en un context general de molt baixa participació en activitats associatives, ja que el 90,7 % de les famílies pràcticament no participa mai en associacions culturals, veïnals ni solidàries.

La seva implicació és superior quan es tracta de reunions convocades per l'escola, en què l'assistència habitual és del 72,2 %.

Els resultats de l'enquesta assenyalen dues conclusions interessants: la participació dels pares i mares varia segons el seu nivell educatiu i l'edat dels seus fills i filles.

Pel que fa a la primera conclusió, els pares i mares amb estudis secundaris i universitaris participen en les activitats i reunions de l'AMPA i de les escoles amb freqüència que la resta.

Respecte a l'edat dels fills i filles, aquesta influeix sobretot en la implicació en les activitats organitzades per les AMPA, més freqüent entre els pares i mares de nens i nenes d'infantil i primària.

Taula 15. Grau de participació en...

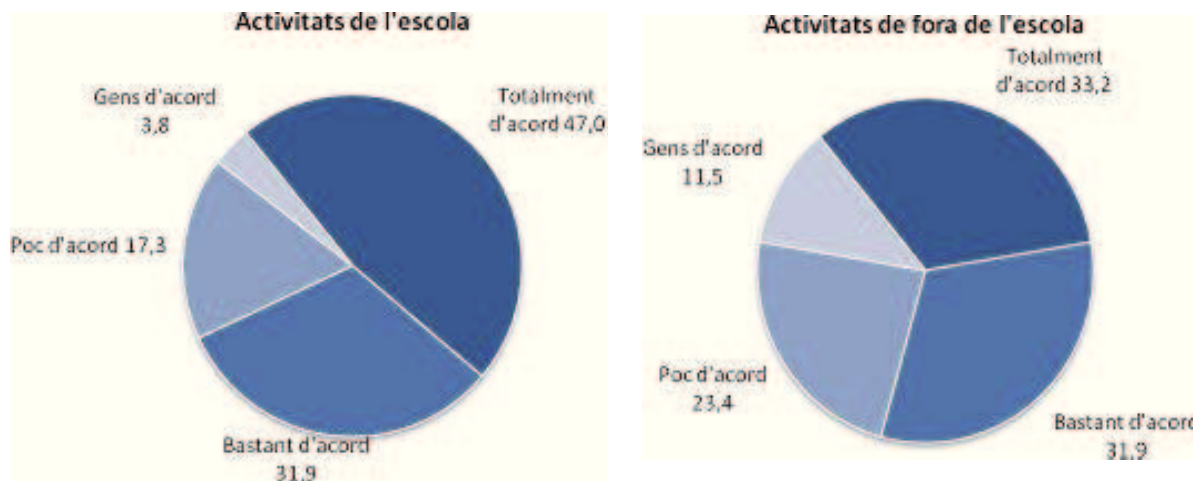
	Associacions culturals, veïnals, etc. de la ciutat	Assistència a les reunions convocades per l'escola	Participació en les activitats de l'AMPA
Molt	4,1	57,7	11,4
Bastant	5,2	14,5	11,8
Poc	31,4	24,2	37,8
Mai o quasi mai	59,3	3,6	39,0
Total	100,0	100,0	100,0

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

La informació sobre les activitats

El 78,9 % de les famílies consideren que estan força ben informades de les activitats que es fan a les escoles fora de l'horari escolar. El nivell d'informació sobre les activitats que es fan fora de l'àmbit escolar és menor, i només el 65,1 % de les famílies diuen estar-ne ben informades.

Gràfic 14. S'està ben informat de les activitats extraescolars?

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

És rellevant observar que les llars que disposen de més informació són les que ja participen d'alguna manera en les activitats extraescolars, la qual cosa vol dir que s'han interessat per l'oferta existent.

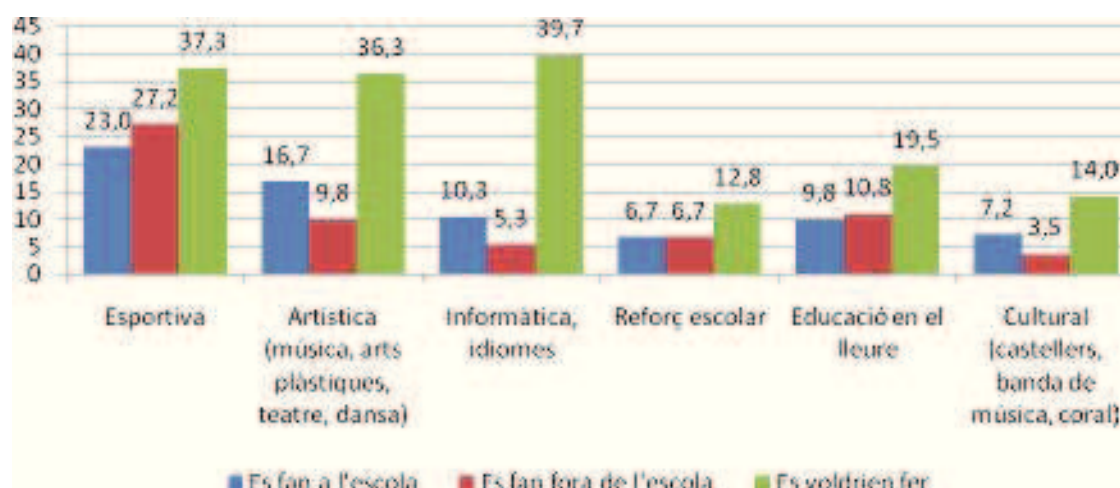
3.4. Necessitats i preferències de les famílies

Les activitats que es voldrien fer

Tot i que 6 de cada 10 infants i adolescents fan alguna activitat fora de l'horari escolar, la demanda d'activitats és molt elevada. El 87,0 % dels infants i adolescents farien alguna activitat extraescolar que actualment no fan. En aquest sentit, les activitats més sol·licitades són les d'informàtica i idiomes, esportives, artístiques i lúdiques.

No obstant això, cal matisar aquesta dada: les famílies que afirmen tenir la intenció d'apuntar els seus fills/es a alguna activitat extraescolar fora de l'escola representen el 63,6 %.

Gràfic 15. Les activitats que es fan i les que es voldrien fer (resposta múltiple)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

L'interès per fer alguna activitat difereix notablement en funció del gènere i l'edat dels infants i adolescents. Les noies i els infants dels 6 als 11 anys expressen una demanda d'activitats superior.

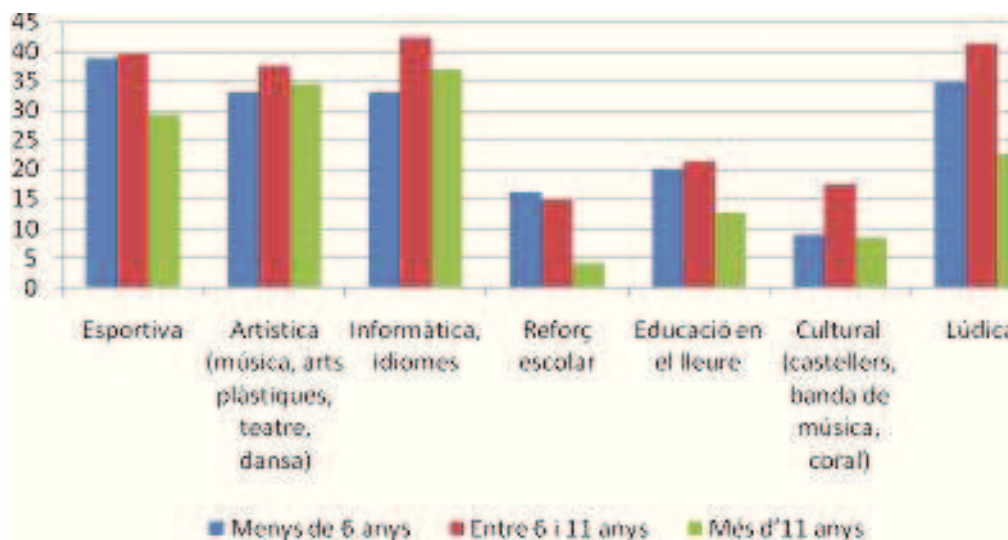
Tal com s'ha vist anteriorment, les noies, en comparació amb els nois, fan un nombre d'activitats extraescolars similar, però s'interessen més que ells per realitzar alguna altra activitat, especialment de caire artístic. També demanen fer activitats esportives,

d'informàtica i idiomes i activitats lúdiques. Els nois sol·liciten fer més activitats d'informàtica i idiomes, esportives i lúdiques.

Pel que fa a l'edat, la demanda principal d'activitats —majoritàriament de caràcter formatiu i lúdic— se situa en la franja dels 6 als 11 anys. Els adolescents mostren menys interès per pràcticament tots els tipus d'activitats.

Gràfic 16. Activitats extraescolars que es voldrien fer segons l'edat

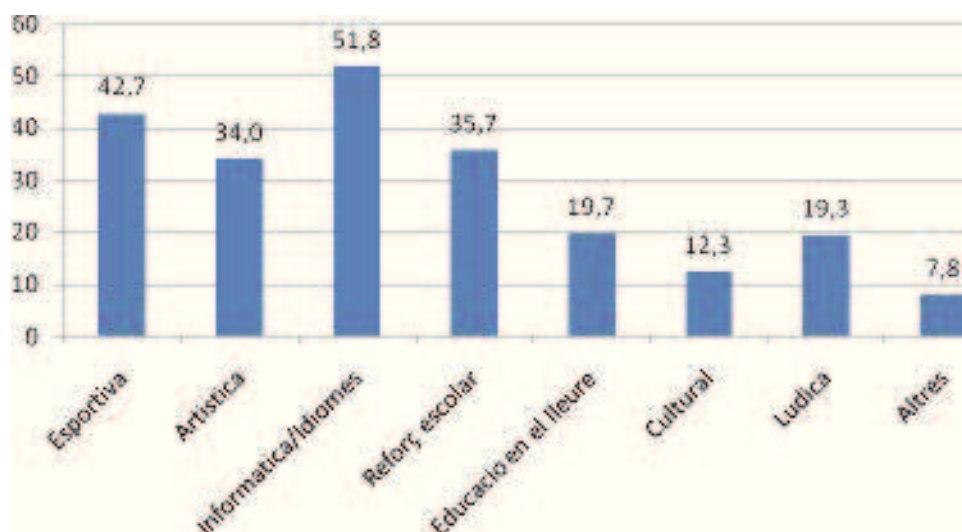
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

El lloc de naixement també condiciona algunes preferències: entre els infants i adolescents d'origen estranger hi ha una major demanda d'activitats específiques de formació (idiomes i reforç escolar), juntament amb les lúdiques i culturals.

Necessitats d'informació

El 87,5 % de les famílies voldrien rebre més informació sobre alguna activitat extraescolar. Les més sol·licitades són les d'informàtica i idiomes, seguides de les esportives, les artístiques i el reforç escolar.

Gràfic 17. Activitats extraescolars sobre les quals es voldria tenir més informació (resposta múltiple)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Una vegada més, es constaten certes diferències de gènere en les demandes, tot i que informàtica i idiomes és l'activitat sobre la qual es vol tenir més informació, tant per part dels nois com de les noies. Amb tot, les famílies sol·liciten amb més freqüència informació sobre activitats esportives i d'educació en el lleure per als nois, i sobre activitats artístiques per a les noies.

La demanda d'informació per als nois i noies més grans es concentra en l'esport, mentre que la resta d'activitats s'associen amb els infants més petits.

La valoració de les activitats

Al llarg de l'informe s'ha anat veient que la manera d'omplir el temps fora de l'horari escolar respon a nombroses circumstàncies estretament lligades entre elles. Això es reflecteix plenament en l'enumeració dels motius pels quals els pares i mares decideixen apuntar els seus fills i filles a fer activitats extraescolars. La llista de motius argumentats per les famílies participants en el *Debat Familiar* és molt diversa.

El motiu més reiterat és la possibilitat de diversió (62,1 %) i l'adquisició de coneixements (61,9 %). No obstant això, també es valora que es formin en valors i facin esport. Aquestes dades posen de manifest l'interès de les famílies per la dimensió educativa i de socialització de les activitats que els seus fills/filles realitzen fora de l'horari escolar.

La necessitat de cura apareix, juntament amb els aspectes formatius, com el motiu principal en el 34,6 % de les famílies.

Taula 16. Motius per portar els fills/es a fer activitats extraescolars (resposta múltiple)

Motius	Conjunt del territori
Estiguin atesos	34,6
S'eduquin en valors	54,3
Adquireixin coneixements	61,9
Coneguin altres infants	33,4
Es diverteixin	62,1
Facin esport	47,7
Altres	2,7

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

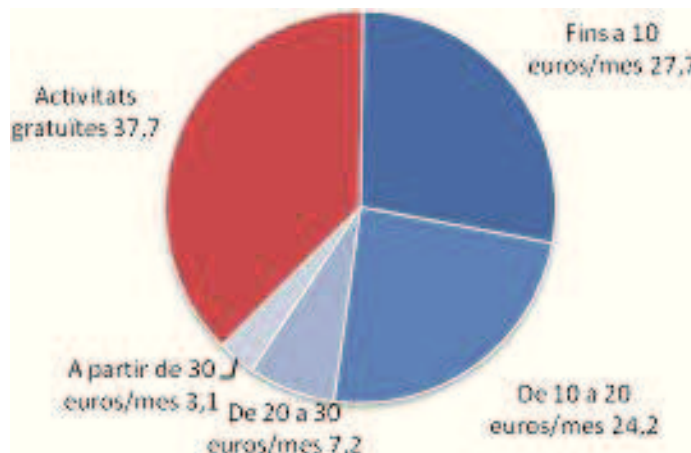
La decisió d'apuntar els fills i filles a fer activitats extraescolars respon a motius diferents segons la seva edat. Com més petits són, més importants són els motius de formació, socialització i conciliació horària, mentre que com més grans són, més pes adquireix la vinculació amb l'esport.

Cal assenyalar que la necessitat de cura també és un argument molt comú a les llars on la mare treballa a jornada completa, a les monoparentals i a les d'origen estranger, que en aquest sentit experimenten més dificultats.

Cost econòmic

Un altre aspecte valorat en el *Debat Familiar* és el cost econòmic de les activitats fora de l'horari escolar. El 62,3 % de les famílies opina que una activitat extraescolar de dues hores setmanals hauria de tenir algun cost econòmic per a les famílies, mentre que el 37,7 % creu que hauria de ser gratuïta. El preu que es considera més adequat és d'uns 20 euros al mes.

Gràfic 18. Opinió sobre el preu que s'hauria de pagar per una activitat extraescolar de dues hores setmanals

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

La situació econòmica de moltes famílies dificulta que puguin pagar el cost de certes activitats, especialment quan el pare o la mare no treballa.

El nombre de fills/es condiciona l'opinió de les famílies sobre el preu de les activitats, de manera que les famílies més nombroses són les que més es decanten per la gratuïtat o per costos menys elevats.

Les preferències d'horaris de les activitats

Els dies i horaris preferits per fer les activitats extraescolars són de dilluns a divendres, entre les 16.30 i les 18.00 hores.

La demanda de més activitats de dilluns a divendres coincideix amb els dies en què es fan més activitats extraescolars. Això significa que l'oferta actual s'adequa a les preferències de les famílies, però se'n demana més volum, sobretot durant el dilluns i el dimecres.

Un dels resultats més rellevants és que els dies laborables hi ha una demanda superior d'activitats per als menors de 6 anys, mentre que els caps de setmana les preferències entre els grups d'edat són més semblants.

Taula 17. Dies de la setmana en què es voldria tenir més oferta d'activitats extraescolars per als fills/es segons l'edat (resposta múltiple)

Dies	Conjunt del territori	Edat		
		Menys de 6 anys	De 6 a 11 anys	Més d'11 anys
Dilluns	54,6	62,7	57,3	38,2
Dimarts	48,8	62,7	50,6	32,4
Dimecres	53,0	68,7	51,9	43,1
Dijous	48,8	59,0	49,1	40,2
Divendres	50,0	54,2	51,9	40,2
Dissabte	37,5	38,6	36,7	39,2
Diumenge	16,7	24,1	13,0	21,6

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Els horaris més sol·licitats també varien en funció de l'edat: així, pel que fa als infants més petits, la franja més sol·licitada és clarament de les 16.30 a les 18.00 hores, mentre que per als més grans, tant es demana aquesta franja com la compresa entre les 18.00 i les 20.00 hores. Quant als caps de setmana, l'horari més sol·licitat és el matí, tant per als més petits com per als més grans.

Pel que fa a les activitats realitzades en família, se'n voldria disposar de més quantitat durant les tardes dels dies laborables. També se'n sol·liciten durant el cap de setmana, especialment el dissabte i el diumenge al matí. A mesura que els infants es fan grans, la demanda d'activitats familiars és menor.

Taula 18. Horaris en què es voldria disposar de més activitats familiars segons l'edat (resposta múltiple)

Horaris	Conjunt del territori	Edat		
		Menys de 6 anys	De 6 a 11 anys	Més d'11 anys
Dissabte matí	34,2	40,2	32,9	33,0
Dissabte tarda	27,1	28,0	29,3	18,7
Diumenge matí	22,2	37,8	19,5	16,5
Diumenge tarda	12,6	17,1	11,4	13,2
Entre setmana, a la tarda	42,4	42,7	44,0	37,4

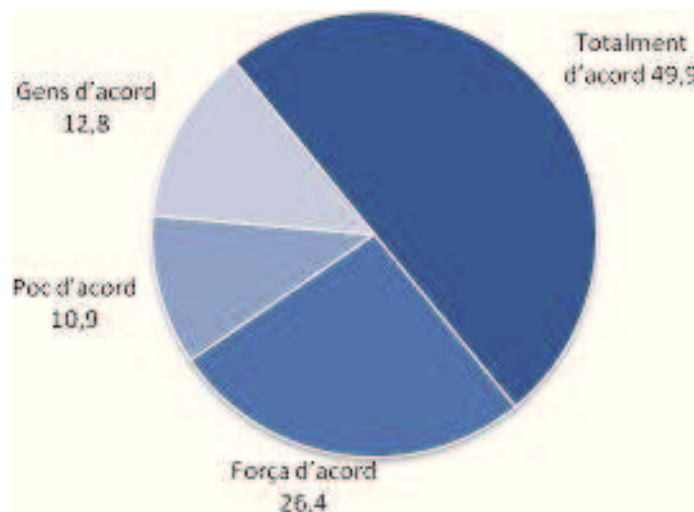
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Compartir els espais

El *Debat familiar* també pregunta a les famílies quin és el seu grau d'acord amb el fet que les activitats extraescolars que ofereixen les escoles s'obrin als infants del barri.

A Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona, el 76,3 % de les famílies tindria una resposta positiva davant l'obertura de les escoles a tots els infants del barri.

Gràfic 19. Les activitats de l'escola haurien de ser obertes als infants del barri?

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

3.5. Idees clau

Què en penseu, de les activitats educatives que hi ha al vostre barri?

- La major part de les famílies de Ciutat Meridiana, Torre Baró i Vallbona considera que està ben informada de les activitats que es fan al seu barri fora de l'horari escolar, si bé el nivell de participació és inferior al d'altres barris de la ciutat a causa, sobretot, de la realitat socioeconòmica d'aquests territoris.
- Atès que el 87,5 % de les famílies han indicat que voldrien tenir més informació sobre algun tipus d'activitat, caldria reforçar la comunicació de les activitats de tot el barri, tant de les que es fan a les escoles com de les que es fan a fora.

Quines necessitats teniu per conciliar els horaris familiars?

- Les demandes que es poden extreure per a una millor harmonització horària a les famílies concorden amb el manteniment d'un model social en què la dona, la mare, es manté com la principal figura de cura i, per tant, és el membre de la llar que més adapta el seu temps a les necessitats familiars.
- El 34,6 % de les famílies afirmen de manera explícita que un dels motius principals per apuntar els fills/es a fer activitats és la necessitat de compatibilitzar els horaris.
- Les preferències per uns horaris o uns altres són un reflex indirecte de les dificultats que tenen les famílies en aquest aspecte. La prioritat es concentra en els dies feiners, de les 16.30 a les 18.00 hores per als infants més petits; és a dir, demanen que s'allargui l'hora de sortida de l'escola dels fills/es per tal de facilitar la compatibilització amb la jornada laboral dels progenitors. Quan els fills/es són més grans, es redueix la demanda de cura i l'horari preferit comprèn des de primera hora de la tarda i les 18.00 fins a les 20.00 hores.

Us agradaria ampliar el ventall de possibilitats d'activitats extraescolars dels vostres fills i filles?

- El grau de demanda d'activitats és elevat: el 87,0 % dels infants i adolescents farien alguna activitat que no fan, si bé tan sols un 63,6 % dels progenitors afirmen que tenen la intenció d'apuntar els seus fills/es a alguna activitat fora del centre escolar. De fet, actualment, 6 de cada 10 infants fan activitats fora de l'horari escolar. Això indica diverses consideracions possibles, entre les que destaca, sobretot, una difícil accessibilitat a causa de la situació econòmica de les famílies. De fet, l'elevada demanda de gratuïtat o de preus baixos de les activitats reforça aquesta hipòtesi.
- Es sol·licita un volum més elevat d'activitats extraescolars de dilluns a divendres, preferentment de les 16.30 a les 18.00 hores, per part dels més petits, i de les 18.00 a les 20.00 hores, per part dels adolescents, així com més oferta d'activitats familiars les tardes dels dies laborables.
- L'esport és l'activitat predominant. Cal diversificar l'oferta per adequar-la a la diversitat de la demanda en funció de l'edat. En termes generals, les activitats més sol·licitades són les artístiques, les d'informàtica i idiomes i les esportives. Els pares i mares també voldrien tenir més informació sobre el reforç escolar.
- La baixa participació dels més petits en activitats extraescolars, però la major necessitat de conciliació d'horaris i l'alta demanda d'informació, segurament són un reflex de la falta d'oferta específica per als infants menors de 6 anys.

- De la mateixa manera, tot i que la participació en activitats extraescolars per part dels alumnes adolescents és inferior, s'observa un augment del temps que hi dediquen, així com del nombre d'activitats dels que en fan alguna. No obstant això, a diferència dels infants menors d'11 anys, tendeixen a realitzar la major part de les activitats extraescolars fora de l'escola, potser a causa de la manca d'oferta a les escoles de les activitats més sol·licitades en aquesta edat, i potser per la necessitat d'especialització en els cursos.
- La pràctica d'activitats diferents per parts dels nois i noies confirma l'existència de desigualtats des d'edats primerenques, que en bona part reproduïxen els estereotips de gènere.
- Es detecta l'existència d'alguns grups socials —les llars amb menys activitat laboral i la població immigrada— que participen menys en les activitats.

Voleu fer junts activitats al pati de l'escola?

- Tres quartes parts de les famílies consideren positiva la proposta d'obrir les activitats de les escoles als infants del barri.

4. FONTS D'INFORMACIÓ

4.1. Agents educatius i socials entrevistats

Centres educatius

CEIP Ciutat Comtal
CEIP Mestre Morera
CEIP Ferrer i Guàrdia
CEIP Elisenda de Montcada
IES Pablo Ruiz Picasso
CEE Sant Joan de la Creu
CC Mare Alfonsa Cavin

AMPA

AMPA del CEIP Ciutat Comtal
AMPA del CEIP Ferrer i Guàrdia
AMPA del CEIP Mestres Morera
AMPA del CC Mare Alfonsa Cavin

Entitats d'educació en el lleure

Centre Obert Cruïlla
Centre de Dia per a Infants de Torre Baró
Casal de Joves Llops del Taga

Serveis públics

Ludoteca Trencapins
Casal Infantil de Vallbona
Centre Cívic Zona Nord
Casal de Barri de Torre Baró
Centre d'Activitats de Vallbona
UBAE Complex Esportiu Municipal Can Cuyàs

Club o associació esportiva

CEU Ciutat Meridiana

Club de Petanca Ciutat Meridiana

Fundació Esport Escolar de Barcelona

Associació o col·lectiu cultural

Pla Comunitari de Ciutat Meridiana

Centre Obert Cruïlla

4.2. Centres escolars participants en l'experiència del *Debat familiar*

CEIP Ciutat Comtal

CEIP Mestre Morera

CEIP Ferrer i Guàrdia

CEIP Elisenda de Montcada

IES Pablo Ruiz Picasso

CC Mare Alfonsa Cavin

4.3. Altres agents que han col·laborat en l'elaboració de la Diagnosi

o33 Educa

Xarxa Entorn

Entrepatis

Associació Cultural la Indomable

4.4. Annex

Taula 19. Sexe dels infants i adolescents

Sexe	Conjunt del territori	Torre Baró	Ciutat Meridiana
Noi	47,5	43,8	49,1
Noia	52,5	56,2	50,9
Total	100,0	100,0	100,0

Nota: les dades del barri de Vallbona no es presenten desagregades per manca de significació estadística, però sí que s'inclouen en els resultats del conjunt del territori, juntament amb les de Torre Baró i Ciutat Meridiana.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Taula 20. Edat dels infants i adolescents

Edats	Conjunt del territori	Torre Baró	Ciutat Meridiana
De 3 a 5 anys	16,9	16,7	16,7
De 6 a 11 anys	63,2	63,6	62,6
12 anys i més	20,0	19,7	20,8
Total	100,0	100,0	100,0

Nota: les dades del barri de Vallbona no es presenten desagregades per manca de significació estadística, però sí que s'inclouen en els resultats del conjunt del territori, juntament amb les de Torre Baró i Ciutat Meridiana.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Taula 21. Lloc de naixement dels infants i adolescents

Lloc de naixement	Conjunt del territori	Torre Baró	Ciutat Meridiana
Catalunya i resta d'Espanya	65,6	44,2	77,2
Resta de la Unió Europea	0,9	1	0,8
Resta d'Europa	0,3	0,0	0,5
Magrib	2,6	3,4	2,1
Resta d'Àfrica	1,9	1,4	2,1
Amèrica del Nord	0,0	0,0	0,0
Amèrica Central i del Sud	25,9	44,7	15,8
Àsia i Oceania	2,9	5,3	1,3
Total	100,0	100,0	100,0

Nota: les dades del barri de Vallbona no es presenten desagregades per manca de significació estadística, però sí que s'inclouen en els resultats del conjunt del territori, juntament amb les de Torre Baró i Ciutat Meridiana.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Taula 22. Lloc de naixement dels pares i mares

Lloc de naixement	Pares	Mares
Catalunya i resta d'Espanya	48,5	51,7
Resta de la Unió Europea	1,6	1,0
Resta d'Europa	0,5	0,4
Magrib	7,3	7,1
Resta d'Àfrica	4,1	2,9
Amèrica del Nord	0,0	0,0
Amèrica Central i del Sud	35,8	34,6
Àsia i Oceania	2,3	2,2
Total	100,0	100,0

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Taula 23. Quantitat de persones que viuen a la llar

Persones	Conjunt del territori	Torre Baró	Ciutat Meridiana
Dues	2,1	1,7	2,4
Tres	16,7	9,0	20,6
Quatre	46,9	34,5	53,9
Cinc	15,8	22,6	11,8
Sis	10,7	15,8	7,9
Més de sis	7,8	16,4	3,3
Total	100,0	100,0	100,0

Nota: les dades del barri de Vallbona no es presenten desagregades per manca de significació estadística, però sí que s'inclouen en els resultats del conjunt del territori, juntament amb les de Torre Baró i Ciutat Meridiana.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Taula 24. Nombre de germans/es

Nombre de germans/es	Conjunt del territori	Torre Baró	Ciutat Meridiana
Cap	20,2	11,5	25,3
Un	48,3	40,2	53,0
Dos	16,3	25,8	10,8
Tres i més	15,2	22,5	11,0
Total	100,0	100,0	100,0

Nota: les dades del barri de Vallbona no es presenten desagregades per manca de significació estadística, però sí que s'inclouen en els resultats del conjunt del territori, juntament amb les de Torre Baró i Ciutat Meridiana.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Taula 25. Acompanyament dels fills/es a casa segons el barri i l'edat

Acompanyant	Conjunt del territori	Barri		Edat dels fills/es		
		Torre Baró	Ciutat Meridiana	Menys de 6 anys	De 6 a 11 anys	Més d'11 anys
No necessita ningú	24,5	32,7	20,6	0,0	16,6	66,7
Necessita algú	75,5	67,3	79,4	100,0	83,4	33,3
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Nota: les dades del barri de Vallbona no es presenten desagregades per manca de significació estadística, però sí que s'inclouen en els resultats del conjunt del territori, juntament amb les de Torre Baró i Ciutat Meridiana.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

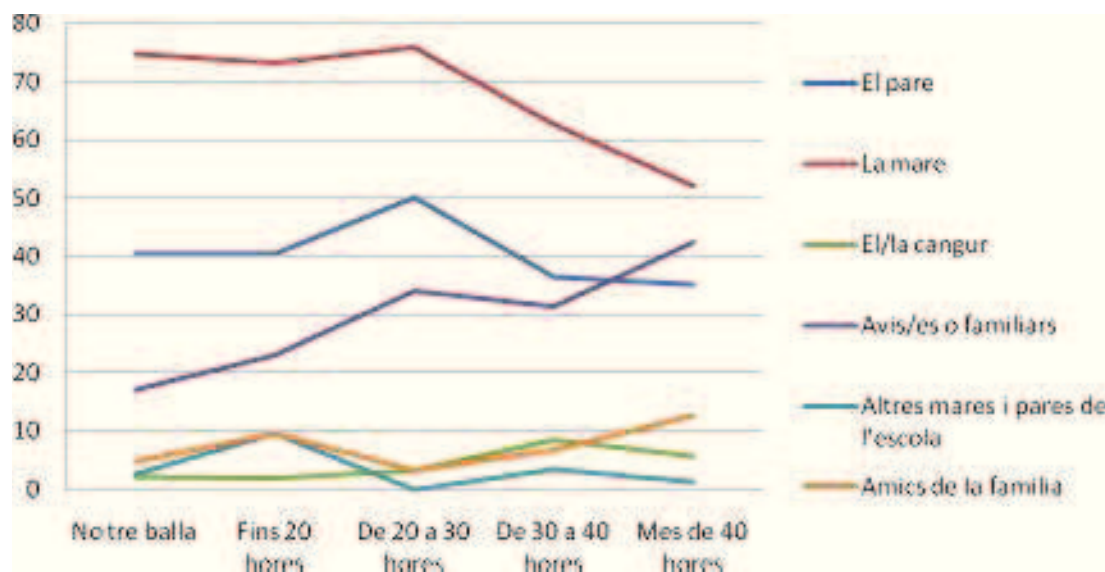
Taula 26. Acompanyament dels fills/es a casa segons el barri i l'edat (resposta múltiple)

Acompanyant	Conjunt del territori	Barri		Edat dels fills/es		
		Torre Baró	Ciutat Meridiana	Menys de 6 anys	De 6 a 11 anys	Més d'11 anys
Pare	40,5	31,0	44,8	57,3	44,2	17,1
Mare	66,9	60,1	69,8	90,2	73,1	30,5
Cangur o persona remunerada	3,9	4,8	3,5	4,9	4,0	2,9
Algun familiar (avis, etc.)	26,2	14,9	32,4	26,8	31,6	10,5
Altres pares o mares de l'escola	2,9	2,4	3,2	6,1	2,3	1,9
Amics de la família	7,2	8,3	6,7	11,0	6,6	5,7

Nota: les dades del barri de Vallbona no es presenten desagregades per manca de significació estadística, però sí que s'inclouen en els resultats del conjunt del territori, juntament amb les de Torre Baró i Ciutat Meridiana.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Gràfic 20. Acompanyament dels fills/es a casa segons la jornada laboral de la mare (resposta múltiple)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Taula 27. Hores setmanals de treball remunerat dels pares i mares i edat dels fills/es

Jornada laboral	Pares	Edat dels fills/es		
		Menys de 6 anys	De 6 a 11 anys	Més d'11 anys
No treballa	14,5	16,9	12,6	18,1
Fins a 20 hores	4,5	5,2	5,2	2,1
Entre 20 i 30 hores	3,2	2,6	3,0	4,3
Entre 30 i 40 hores	31,7	28,6	31,9	33,0
Més de 40 hores	46,2	46,8	47,4	42,6
Total	100,0	100,0	100,0	100,0

Jornada laboral	Mares	Edat dels fills/es		
		Menys de 6 anys	De 6 a 11 anys	Més d'11 anys
No treballa	33,5	41,7	32,2	31,4
Fins a 20 hores	12,1	21,4	10,7	8,8
Entre 20 i 30 hores	12,9	11,9	13,9	9,8
Entre 30 i 40 hores	25,9	17,9	26,2	31,4
Més de 40 hores	15,6	7,1	17,0	18,6
Total	100,0	100,0	100,0	100,0

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Taula 28. Reducció horària dels pares i mares segons l'edat dels fills/es

Reducció horària	Pares	Edat dels fills/es		
		Menys de 6 anys	De 6 a 11 anys	Més d'11 anys
Sí	10,0	11,1	9,3	10,3
No	90,0	88,9	90,7	89,7
Total	100,0	100,0	100,0	100,0

Reducció horària	Mares	Edat dels fills/es		
		Menys de 6 anys	De 6 a 11 anys	Més d'11 anys
Sí	18,6	19,7	18,6	17,2
No	81,4	80,3	81,4	82,8
Total	100,0	100,0	100,0	100,0

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Taula 29. Activitats de lleure preferides segons el sexe i l'edat (resposta múltiple)

Activitats	Conjunt del territori	Sexe		Edat		
		Noi	Noia	Menys de 6 anys	De 6 a 11 anys	Més d'11 anys
Jugar a casa	59,3	63,8	56,9	84,4	61,9	32,8
Jugar al parc o al carrer	66,5	67,0	65,5	86,5	64,9	55,5
Estudiar o fer deures de l'escola	49,3	45,3	53,0	46,9	50,1	47,9
Fer esport	54,2	66,3	44,1	41,7	55,5	58,8
Treballs manuals/música	36,5	30,4	41,8	47,9	35,4	28,6
Anar al cinema/teatre	27,9	25,7	29,6	19,8	28,2	32,8
Llegir	33,0	30,8	35,5	22,9	37,0	29,4
Mirar la televisió	71,4	71,4	71,7	70,8	69,4	79,0
Jugar amb l'ordinador/videoconsola	61,3	70,7	53,0	32,3	64,1	75,6

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Taula 30. Temps de dedicació a les activitats de lleure preferides segons el sexe i l'edat

	Conjunt del territori	Sexe		Edat		
		Noi	Noia	Menys de 6 anys	De 6 a 11 anys	Més d'11 anys
Jugar a casa						
Fins a 4 hores	55,1	54,0	55,5	49,4	54,5	69,2
De 4 a 6 hores	21,6	21,6	22,0	24,7	21,2	17,9
Més de 6 hores	23,3	24,4	22,5	25,9	24,2	12,8
Jugar al parc o al carrer						
Fins a 4 hores	58,2	58,4	57,8	65,1	60,7	39,4
De 4 a 6 hores	23,8	22,7	24,6	18,1	25,2	27,3
Més de 6 hores	18,0	18,9	17,6	16,9	14,0	33,3
Estudiar o fer deures de l'escola						
Fins a 4 hores	63,1	65,6	59,6	75,6	63,1	50,9
De 4 a 6 hores	21,2	22,4	21,1	17,8	20,9	26,3
Més de 6 hores	15,7	12,0	19,3	6,7	16,0	22,8
Fer esport						
Fins a 4 hores	56,2	51,4	62,7	70,0	56,0	47,1
De 4 a 6 hores	24,2	24,0	24,6	22,5	22,2	31,4
Més de 6 hores	19,6	24,6	12,7	7,5	21,7	21,4
Treballs manuals/música						
Fins a 4 hores	68,7	67,9	68,5	80,4	67,4	55,9
De 4 a 6 hores	21,2	23,8	19,7	13,0	22,0	29,4
Més de 6 hores	10,1	8,3	11,8	6,5	10,6	14,7
Anar al cinema/teatre						
Fins a 4 hores	79,5	76,1	82,2	89,5	75,2	84,6
De 4 a 6 hores	13,3	15,5	11,1	10,5	15,2	10,3
Més de 6 hores	7,2	8,5	6,7	-	9,5	5,1
Llegir						
Fins a 4 hores	68,9	67,1	69,4	68,2	70,3	65,7
De 4 a 6 hores	21,4	25,9	18,5	31,8	18,8	22,9
Més de 6 hores	9,7	7,1	12,0	-	10,9	11,4
Mirar la televisió						
Fins a 4 hores	48,8	47,7	48,6	52,9	49,8	41,5
De 4 a 6 hores	25,7	27,4	24,3	27,9	25,1	26,6
Més de 6 hores	25,5	24,9	27,1	19,1	25,1	31,9
Jugar amb l'ordinador/videoconsola						
Fins a 4 hores	55,2	53,8	56,5	74,2	54,8	48,9
De 4 a 6 hores	23,1	19,5	28,0	22,6	22,6	24,4
Més de 6 hores	21,7	26,7	15,5	3,2	22,6	26,7

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Taula 31. Participació en activitats extraescolars segons el barri i el sexe

Participació	Conjunt del territori	Barri		Sexe	
		Torre Baró	Ciutat Meridiana	Noi	Noia
Sí	61,8	63,4	61,3	63,3	61,9
No	38,2	36,6	38,7	36,7	38,1
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Nota: les dades del barri de Vallbona no es presenten desagregades per manca de significació estadística, però sí que s'inclouen en els resultats del conjunt del territori, juntament amb les de Torre Baró i Ciutat Meridiana.

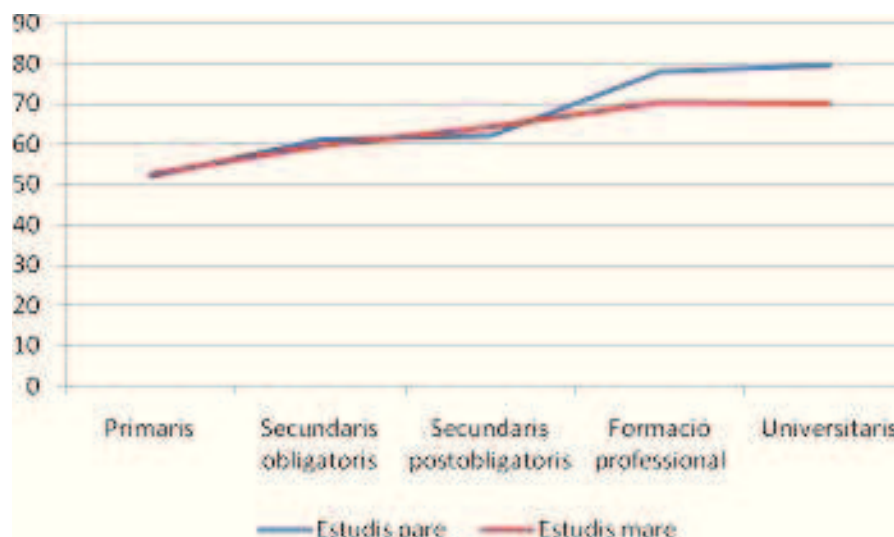
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Taula 32. Participació en activitats extraescolars segons el nombre de persones a la llar i el lloc de naixement

Participació	Conjunt del territori	Persones a la llar				Lloc de naixement	
		Dues	Tres	Quatre	Cinc o més	Catalunya i Espanya	Fora d'Espanya
Sí	61,8	72,7	67,4	62,2	57,4	59,8	65,4
No	38,2	27,3	32,6	37,8	42,6	40,2	34,6
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Gràfic 21. Participació en activitats extraescolars segons el nivell d'estudis del pare i de la mare

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Taula 33. Tipus d'activitat i espai de realització (resposta múltiple)

Activitat	A l'escola	Fora de l'escola
Esportiva	23,0	27,2
Artística (música, arts plàstiques, teatre, dansa)	16,7	9,8
Informàtica, idiomes	10,3	5,3
Reforç escolar	6,7	6,7
Educació en el lleure	9,8	10,8
Cultural (castellers, banda de música, coral)	7,2	3,5

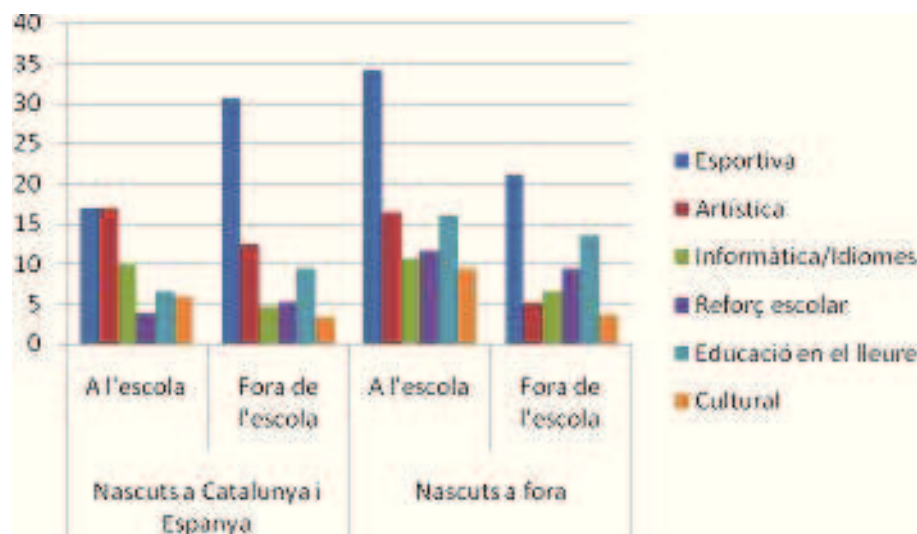
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Taula 34. Tipus d'activitat i espai de realització segons l'edat (resposta múltiple)

Activitat	A l'escola			Fora de l'escola		
	Menys de 6 anys	De 6 a 11 anys	Més d'11 anys	Menys de 6 anys	De 6 a 11 anys	Més d'11 anys
Esportiva	10,0	26,7	21,8	22,0	28,3	27,7
Artística (música, arts plàstiques, teatre, dansa)	11,0	21,1	7,6	12,0	8,8	11,8
Informàtica, idiomes	6,0	13,1	5,0	6,0	5,3	5,0
Reforç escolar	-	7,7	7,6	4,0	6,9	8,4
Educació en el lleure	8,0	11,5	5,0	5,0	12,5	10,9
Cultural (castellers, banda de música, coral)	1,0	9,6	4,2	-	4,8	2,5

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Gràfic 22. Tipus d'activitat i espai de realització segons el lloc de naixement (resposta múltiple)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Taula 35. Nombre de dies dedicats a les activitats extraescolars segons l'edat

Nombre de dies	Conjunt del territori	Edat		
		Menys de 6 anys	De 6 a 11 anys	Més d'11 anys
Un	21,1	37,5	19,2	17,1
Dos	30,4	27,1	29,7	35,4
Tres	17,9	16,7	18,2	17,1
Quatre o més	30,6	18,8	32,9	30,5
Total	100,0	100,0	100,0	100,0
Mitjana	2,78	2,25	2,85	2,87

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Taula 36. Temps dedicat a les activitats extraescolars segons l'edat

Nombre d'hores	Conjunt del territori	Edat		
		Menys de 6 anys	De 6 a 11 anys	Més d'11 anys
Menys de 2 hores	27,5	36,2	25,4	29,6
Entre 2 i 6 hores	52,4	55,3	54,2	45,7
Entre 6 i 10 hores	11,1	6,4	10,2	16,0
Més de 10 hores	8,9	2,1	10,2	8,6
Total	100,0	100,0	100,0	100,0

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Taula 37. Grau de participació en associacions culturals, veïnals, etc. de la ciutat segons l'edat dels fills/es

Grau de participació en associacions	Conjunt del territori	Edat dels fills/es		
		Menys de 6 anys	De 6 a 11 anys	Més d'11 anys
Molt	4,1	3,5	4,4	3,7
Bastant	5,2	4,7	5,0	6,5
Poc	31,4	25,9	33,4	28,7
Mai o quasi mai	59,3	65,9	57,2	61,1
Total	100,0	100,0	100,0	100,0

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Taula 38. Assistència a les reunions convocades per l'escola segons l'edat dels fills/es

Assistència a reunions a l'escola	Conjunt del territori	Edat dels fills/es		
		Menys de 6 anys	De 6 a 11 anys	Més d'11 anys
Sempre	57,7	60,9	61,8	44,6
Moltes vegades	14,5	13,8	12,1	21,4
Algunes vegades	24,2	23,0	23,3	27,7
Mai o quasi mai	3,6	2,3	2,7	6,3
Total	100,0	100,0	100,0	100,0

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Taula 39. Grau de participació en les activitats de l'AMPA segons l'edat dels fills/es

Grau de participació en activitats de l'AMPA	Conjunt del territori	Edat dels fills/es		
		Menys de 6 anys	De 6 a 11 anys	Més d'11 anys
Molt	11,4	15,5	11,9	6,3
Bastant	11,8	13,1	12,5	9,0
Poc	37,8	44,0	38,7	30,6
Gens	39,0	27,4	36,9	54,1
Total	100,0	100,0	100,0	100,0

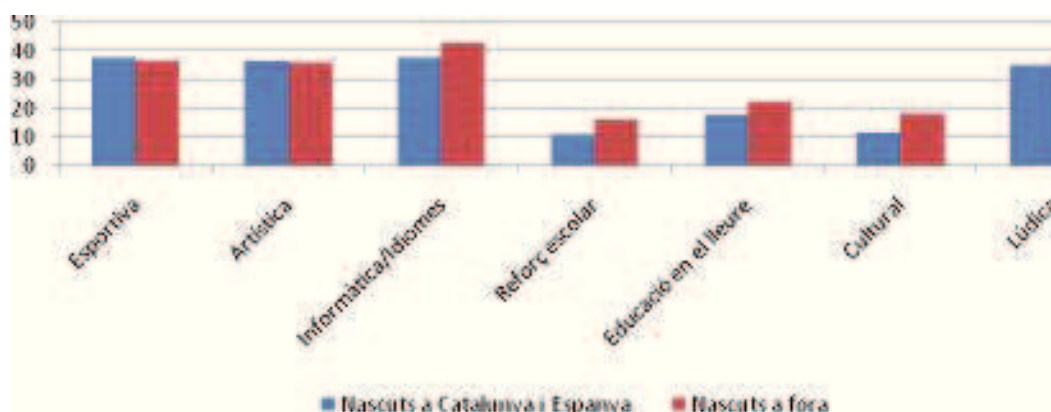
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Taula 40. Activitats extraescolars que es voldrien fer segons el sexe i l'edat (resposta múltiple)

Activitats	Conjunt del territori	Sexe		Edat		
		Noi	Noia	Menys de 6 anys	Entre 6 i 11 anys	Més d'11 anys
Esportiva	37,3	39,9	34,9	39,0	39,5	29,4
Artística (música, arts plàstiques, teatre, dansa)	36,3	23,7	48,5	33,0	37,6	34,5
Informàtica, idiomes	39,7	41,4	38,4	33,0	42,4	37,0
Reforç escolar	12,8	14,7	10,1	16,0	14,7	4,2
Educació en el lleure	19,5	18,7	20,2	20,0	21,3	12,6
Cultural (castellers, banda de música, coral)	14,0	11,5	16,9	9,0	17,3	8,4
Lúdica	36,3	38,5	34,2	35,0	41,3	22,7

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Gràfic 23. Activitats extraescolars que es voldrien fer segons el lloc de naixement (resposta múltiple)

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Taula 41. Activitats extraescolars sobre les quals es voldria tenir més informació segons el sexe i l'edat (resposta múltiple)

Activitats	Conjunt del territori	Sexe		Edat		
		Noi	Noia	Menys de 6 anys	Entre 6 i 11 anys	Més d'11 anys
Esportiva	42,7	48,6	38,4	49,0	38,9	51,3
Artística (música, arts plàstiques, teatre, dansa)	34,0	26,6	42,0	45,0	32,5	31,1
Informàtica, idiomes	51,8	50,0	54,1	56,0	54,1	42,9
Reforç escolar	35,7	35,6	35,8	38,0	36,5	31,9
Educació en el lleure	19,7	24,1	15,0	34,0	18,4	11,8
Cultural (castellers, banda de música, coral)	12,3	11,2	14,0	16,0	13,1	7,6
Lúdica	19,3	19,8	18,6	34,0	18,4	10,9
Altres	7,8	7,2	8,5	7,0	8,5	5,9

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Taula 42. Motius per portar els fills/es a fer activitats extraescolars segons el sexe i l'edat dels fills/es (resposta múltiple)

Activitats	Conjunt del territori	Sexe		Edat		
		Noi	Noia	Menys de 6 anys	Entre 6 i 11 anys	Més d'11 anys
Estiguin atesos	34,6	33,5	35,1	38,0	37,7	22,9
S'eduquin en valors	54,3	53,3	55,7	64,6	53,9	47,7
Adquireixin coneixements	61,9	57,9	64,9	65,8	62,0	57,8
Coneguin altres infants	33,4	33,9	33,6	39,2	34,0	28,4
Es diverteixin	62,1	64,0	61,1	68,4	60,7	62,4
Facin esport	47,7	53,3	42,0	45,6	44,2	59,6
Altres	2,7	2,5	3,1	3,8	2,5	1,8

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.

Taula 43. Horaris en què es voldria tenir més oferta d'activitats extraescolars per als fills/es

Horaris	Conjunt del territori	Edat		
		Menys de 6 anys	De 6 a 11 anys	Més d'11 anys
Dilluns				
▪ De 16.30 a 18.00 h	38,5	51,8	41,5	18,6
▪ De 18 a 20.00 h	17,5	13,3	17,4	19,6
Dimarts				
▪ De 16.30 a 18.00 h	35,7	55,4	35,8	19,6
▪ De 18.00 a 20.00 h	14,9	9,6	17,1	12,7
Dimecres				
▪ De 16.30 a 18.00 h	37,5	56,6	38,3	19,6
▪ De 18.00 a 20.00 h	16,5	13,3	14,9	23,5
Dijous				
▪ De 16.30 a 18.00 h	34,5	51,8	34,2	21,6
▪ De 18.00 a 20.00 h	16,5	12,0	16,8	19,6
Divendres				
▪ De 16.30 a 18.00 h	34,5	47,0	36,7	17,6
▪ De 18.00 a 20.00 h	16,9	8,4	17,1	22,5
Dissabte				
▪ Matí	28,6	31,3	26,6	32,4
▪ Tarda	10,5	7,2	12,7	6,9
Diumenge				
▪ Matí	10,5	15,7	8,5	11,8
▪ Tarda	6,9	9,6	5,1	10,8

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del *Debat familiar*.